

Fundació Museu Picasso de Barcelona

Memòria
2018

Palau Berenguer d'Aguilar, Museu Picasso, Barcelona

Índex

5	Introducció
9	Òrgans de govern i organigrama de gestió
11	Objectius Estratègics marcats al Pla de Treball de la Direcció
13	Exposicions - Exposicions al Museu Picasso - Col·laboracions amb altres museus del món
19	La Col·lecció - Adquisicions, donacions, dipòsits a altres institucions i dipòsits temporals d'altres institucions - Restauració i conservació preventiva - Projectes de recerca i biblioteca
33	Els palaus
35	Les publicacions
39	Programa educatiu i activitats
43	Impacte als mitjans de comunicació convencionals i xarxes socials, campanyes publicitàries
51	Gestió de públics
55	Gestió administrativa i Recursos Humans
57	Informació financera
59	El 2018 en imatges
63	<i>Feedback Time</i>
65	I per al 2019...
67	Annexos de dades - Préstecs de la Fundació Museu Picasso de Barcelona 2018 - Revista de premsa

135 obres prestades

978.483 visitants

220.000 visitants
a l'exposició *La cuina de Picasso*

21.984 estudiants
ens han visitat

Adquisició de nou cartes
autògrafes de Picasso

Ciència i Caritat
a l'exposició *Chefs d'oeuvre*
del Musée Picasso-París

L'any 2018 en titulars

Introducció

El Museu Picasso de Barcelona és el centre de referència per al coneixement dels anys de formació de Pablo Picasso. El geni del jove artista es revela a través de les 4.251 obres que componen la col·lecció permanent. Inaugurat el 1963, revela també el seu lligam amb la ciutat de Barcelona: un vincle estret i inseparable forjat en la seva adolescència i joventut, i que es va perllongar fins a la seva mort.

La col·lecció del museu és molt completa pel que fa al treball dels anys de formació en la vida de l'artista; és pràcticament exhaustiva fins a l'època blava. Acull també una important representació d'obres de 1917, i la sèrie de *Las Meninas* (1957), així com una completa col·lecció de gravats. El Museu Picasso ocupa cinc grans casals o palaus del carrer de Montcada, que daten dels segles XIII-XIV, amb remodelacions importants al llarg del temps, les més destacades durant el segle XVIII.

La Fundació Museu Picasso de Barcelona és l'entitat publicoprivada sense ànim de lucre que des de l'1 de gener de 2014 gestiona el patrimoni i els recursos del Museu Picasso, que són propietat de l'Ajuntament de Barcelona. La Fundació és una iniciativa impulsada per l'Institut de Cultura de Barcelona i creada per l'Ajuntament de Barcelona i la Fundació Barcelona Cultura.

En el pla expositiu, l'any 2018 ha estat ple d'agradables sorpreses. En primer lloc, l'exposició *La cuina de Picasso* ha obtingut un gran ressò nacional i internacional, assolint la xifra de 220.000 visitants. Aquesta mostra va comptar amb l'apadrinament del gran cuiner català Ferran Adrià. A partir de la pregunta "¿Què és la cuina?", Adrià va plantejar un recorregut al voltant de la creativitat. La col·laboració amb el Musée d'Orsay de París ha permès realitzar l'exposició *Picasso descobreix París*, on es fan paleses les influències directes i indirectes que el jove Picasso va rebre per part de diferents artistes. Com sempre, les publicacions del museu recullen detallada informació sobre cadascuna de les exposicions.

En el marc de la política d'adquisicions, el 2018 s'ha adquirit un conjunt de nou cartes autògrafes escrites per Pablo Picasso al seu company i amic, l'escultor noucentista Enric Casanovas. Són documents de gran valor perquè aporten noves dades sobre l'estada del mestre a Gósol.

Al llarg de 2018 s'han realitzat diferents intervencions de restauració en obres de la col·lecció, entre les quals cal destacar el projecte de restauració de *Ciència i Caritat*. Finalitzat el procés de restauració i estudi, la pintura es va presentar al Musée Picasso-París, en el marc de l'exposició *Chefs d'œuvre*.

Així mateix, a la memòria consignem dades completes sobre el públic que visita el museu i el ressò d'aquest en els mitjans de comunicació i xarxes socials. En aquest sentit, val a dir que el museu guanya cada vegada més presència a Facebook. Instagram i Twitter.

«La pintura és més forta que jo, sempre
aconsegueix que faci allò que ella vol».

Pablo Ruiz Picasso

Òrgans de govern i funcions

Patronat

(Inscrit actualment al registre d'entitats amb el núm. 2781)

Presidenta	L'alcaldeessa de Barcelona, Ada Colau Ballano
Vicepresident primer	Joan Subirats i Humet, Comissionat de Cultura
Vicepresident segon	Joan Oliveras Bagués
Vocals	Isabel Balliu Badia Marta Clari i Padrós Lourdes Cirlot Valenzuela Joan Gaspar Farreras Anna Gener Surrall Llucià Homs i Capdevila Lluís Jou Mirabent Francesc Xavier Marcè Carol Mònica Mateos Guerrero Santi de Torres Sanahuja Genís Roca Verard Claude Ruiz Picasso F. Xavier Vilató Ruiz Carlos Vicente Guitart Vicenç Villatoro Lamolla José Francisco Yvars Castelló
Secretari no patró	Secretari de l'Ajuntament de Barcelona: Jordi Cases Pallarés

Comissió executiva

President	Joan Subirats i Humet, Comissionat de Cultura
Vocals	Joan Oliveras Bagués Lluís Jou Mirabent Marta Clari i Padrós

Direcció i Gerència

Direcció	Emmanuel Guigon
Gerència	Maria Vilasó

Objectius Estratègics proposats pel director del Museu Picasso

Durant l'any 2018, la Fundació Museu Picasso de Barcelona ha seguit treballant per assolir els objectius estratègics proposats per Emmanuel Guigon en assumir la direcció de la institució l'any 2016. Aquest marc contribueix a avançar cap a un millor posicionament entre les institucions museístiques de primera línia a nivell mundial, alhora que el fa progressar en la seva connexió amb el món del col·leccionisme d'art i el públic en general.

1. Ser un centre internacional de referència per a l'estudi i investigació entorn de la figura de Picasso.
2. Integrar el públic al cor de la vida del Museu Picasso.
3. Preservar i millorar el llegat de Picasso.
4. Introduir la contemporaneïtat al museu, sempre al voltant de la figura de Picasso i de la seva importància, tant en el seu moment com en la posterioritat.
5. Potenciar la presència local i internacional del Museu Picasso de Barcelona.
6. Preservar i posar en valor els palaus que acullen l'obra de Picasso.
7. Consolidar l'equip humà de la Fundació.

La grande industria

La nuova iniziativa
 Il 1998 è stato un anno di impegno e lavoro per tutti, durante il quale ho potuto
 vedere crescere il gruppo del 1997 a oltre 200.000. Ho avuto occasione nel 1998 di
 vedere crescere il gruppo del 1997 a oltre 200.000. Ho avuto occasione nel 1998 di
 vedere crescere il gruppo del 1997 a oltre 200.000.

Universidade Federal do Rio de Janeiro, Instituto de Física, Caixa Postal 68.528, 21945-970, Rio de Janeiro, RJ, Brasil

As noted by Thomas, this is not the case with the proposed amendments to the constitution, which would give voters the right to elect judges and justices. The proposed amendments to the constitution would give voters the right to elect judges and justices. The proposed amendments to the constitution would give voters the right to elect judges and justices.

© 1997 Pearson Education, Inc. All rights reserved. This publication is protected by copyright. All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or by any information storage or retrieval system, without permission in writing from Pearson Education, Inc. Printed in the United States of America.

The manager, Tom Francis, said that the Phoenix was used for 220 jumps between January 12 and 14, the day after the jump for the first of the day. The airplane is now undergoing final check-out.

The fact of Soviet law was most readily ignored. The administration's all-out emphasis on economic growth in general seriously played into the power struggle in particular. In 1955-56, according to Mironov, in the spring of 1956, during the "the political crisis a struggle of huge proportions broke out between the two sides of the power struggle. The struggle was a struggle between the two sides of the power struggle. The struggle was a struggle between the two sides of the power struggle."

Exposicions

2018 ha estat un **any de descobertes al museu**: per una banda, hem constatat la relació entre la cuina i les arts de Picasso en una exposició de gran èxit; i per l'altra, hem resseguit la visió de Jaume Sabartés (1881-1968) sobre el seu amic Picasso, ja que en va ser secretari al llarg de gairebé 40 anys. Tot això sense oblidar-nos d'altres propostes expositives que han suscitat gran interès.

Exposicions al Museu Picasso

A principis d'any vam tancar quatre exposicions: *1917. Picasso a Barcelona*, *Arthur Cravan. Maintenant?*, *El taller compartit. Picasso, Fín, Vilató, Xavier* que van tancar el 28 de gener i *Vint-i-set encontres amb Lucien Clergue* que es va perllongar fins el 15 d'abril. El Museu va continuar amb la difusió de l'obra de Picasso amb una exposició externa *Picasso por Duncan*, a Buitrago de Lozoya (Madrid), a partir de fotografies del nostre fons. Cal subratllar l'excel·lent col·laboració científica amb el Musée d'Orsay amb *Picasso. Bleu et rose*, així com *Chefs-d'oeuvre* al Musée Picasso-París. Unes col·laboracions externes que han continuat amb la presència del Museu com a convidat d'honor a la fira d'art contemporani de Estrasburg, ST-ART.

La segona part de l'any ha vingut marcada per *La Cuina de Picasso* seguida a partir de setembre per *Picasso descobreix París*, en col·laboració amb el Musée d'Orsay i, al novembre, *Picasso por Sabartés por Picasso* i *Picasso i l'editorial Gustavo Gili*, totes dues estretament vinculades a la nostra història i que es poden veure actualment al Museu.

A continuació presentem un resum de les principals exposicions de 2018:

La cuina de Picasso

25 de maig a 30 de setembre del 2018

Comissariat: Emmanuel Guigon, Androula Michel, Claustr Rafart. Una exposició sobre la cuina de Picasso? Per què no? No és un projecte gens incongruent, perquè la cuina és un indicador subtil de les arts de Picasso: pintura, escultura, ceràmica, poesia, teatre. Convé no negligir el paper dels restaurants com a espai de trobada de les avantguardes, des dels Quatre Gats a Barcelona fins a Au Lapin Agile al turó de Montmartre, on s'entaulaven els bohemis de l'època i la petita colla de Picasso. Els menjars, els atuells i els àmbits relacionats amb la cuina tenen un gran poder d'evocació o d'associació. L'acte mateix d'alimentar-se i de pair és una metàfora per a un creador. Per mitjà del que és comestible, i fins i tot del que és incomestible, hi ha la feliç possibilitat de menjar-se el món. Picasso posseeix aquesta apetència pel món i el concret fins a l'extrem de clavar-hi queixalada: «Ja no puc més d'aquest miracle que és no saber res en aquest món i no haver après sinó a voler les coses i menjar-me-les vives.» Les seves invencions permanents i l'eufòria de la seva imaginació són testimoni d'una gana insaciable. Picasso entra en escena a l'arena de la cuina i hi aborda el seu gran ceremonial. Heràclit ja ho havia dit: «Els genis són a la cuina.»

Un total de **220.000 persones han visitat l'exposició**, que ha tingut un gran ressò nacional i internacional. El catàleg s'ha publicat en quatre idiomes (català, castellà, francès i anglès). A més, *Connaissance des Arts* ha dedicat un número especial a l'exposició i un altre al Museu que s'han publicat en tres idiomes (francès, castellà i anglès).

Sales	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Jun
Finestres (1a planta)	Arthur Cravan. Maintenant?					
	1917. Picasso a Barcelona					
Finestres (2a planta)	Taller compartit					
Sales A	Lucien Clergue. Vint-i-set encontres amb Picasso					
Col·lecció permanent						
Sales o						
Sala Meca						

Picasso descobreix París

13 de setembre a 20 de gener de 2019

Comissariada per Malén Gual. Amb motiu del gran préstec que el Museu fa a l'exposició *Picasso bleu et rose* que se celebrarà la propera tardor al Musée d'Orsay, organitzat conjuntament amb el Musée Picasso de París, aquest dos museus ens han prestat com a intercanvi una sèrie d'obres que palesen l'admiració de Picasso envers d'alguns artistes de l'escena parisenca a començament del segle XX. La selecció d'obres s'ha fet pensant en les obres d'artistes que Picasso va veure en directe per primera vegada i sempre relacionades amb obres de la nostra col·lecció. La frase del crític Felicien Fagus amb motiu de l'exposició de Picasso i Iturrino a la Galerie Vollard el juny de 1901 resumeix les influències directes i indirectes rebudes pel jove Picasso: « *On démêle aisément, outre les grand ancêtres, mainte influence probable, Delacroix, Manet (tout indiqué, lui qui vient un peu des Espagnols), Monet, Van Gogh, Pissarro, Toulouse-Lautrec, Degas, Forain, Rops, peut-être... Chacune passagère, aussitôt envolée que captée* ». Mostrem les relacions entre obres de la col·lecció amb obres de Manet, Cézanne, Degas, Toulouse-Lautrec, Daumier, Puvis de Chavannes, Bartholomé, Gauguin, Carrière i Steinlen.

Pablo Picasso i els editors Gustavo Gili

22 de novembre a 24 de febrer de 2019

Comissariada per Claustre Rafart. *Pablo Picasso i els editors Gustavo Gili: treball i amistat* vol aprofundir en els lligams de l'artista amb dues generacions d'editors barcelonins. La història d'aquesta relació, que té la bibliofília com a fil conductor, va transcórrer en dues etapes.

	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre
La cuina de Picasso					Picasso i els editors Gustavo Gili	
					Picasso per Sabartés per Picasso	
La cuina de Picasso					Picasso per Sabartés per Picasso	
					Picasso descobreix París	
Ferran Adrià: Què és la cuina?						
Película "La poma" de Picasso						

La primera comprèn els contactes de Gustau Gili Roig amb Picasso entre els anys 1926 i 1930, que, malgrat tot, no es van acabar concretant en cap projecte editorial. La segona, iniciada el 1956 per Gustau Gili Esteve i la seva dona, Anna Maria Torra, es defineix pel vincle de l'amistat amb Pablo i Jacqueline Picasso i per la consolidació d'una col·laboració professional que va culminar en edicions excelses com *La Tauromaquia o Arte de torear*, de Pepe Illo, o *El entierro del conde de Orgaz*. La monografia editada pel Museu, que forma part dels primers volums de la col·lecció «Arxius», aplega una part important del conjunt artístic d'obres de Picasso que conforma el Fons Gustau Gili i Anna Maria Torra – gravats, dibuixos, llibres il·lustrats amb dedicatòries –, adquirit pel Museu Picasso de Barcelona el 2014, i una selecció de la correspondència i fotografies personals del fons documental donat el mateix any per l'Editorial Gustavo Gili.

Sabartés per Picasso per Sabartés

22 de novembre a 24 de febrer de 2019

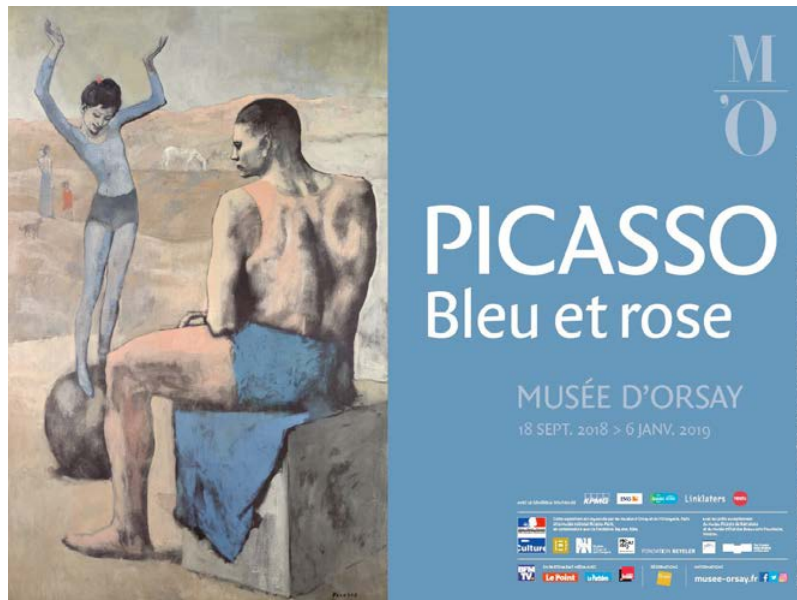
Comissariada per Margarida Cortadella. *Sabartés per Picasso per Sabartés* vol contribuir a donar a conèixer la vida i el treball de Jaume Sabartés i Gual (Barcelona, 1881 – París, 1968), fundador del Museu Picasso de Barcelona. Amic íntim i confident de Pablo Picasso, va ser el seu secretari personal des del novembre de 1935 fins que va morir. Però, a banda d'aquesta faceta tan coneguda de la seva vida, Sabartés va dur a terme una intensa activitat professional com a escriptor i biògraf de Picasso. En la monografia editada pel Museu, que forma part dels primers volums de la col·lecció «Arxius», es recull una àmplia mostra de documents del fons personal de Jaume Sabartés que custodia el Museu Picasso de Barcelona: fotografies, llibres, documents relacionats amb el seu treball editorial i amb la creació del Museu i ben especialment, una selecció de la correspondència amb Pablo Picasso que abasta del 1927 al 1967.

Col·laboracions amb altres museus del món

Pel que fa a la política de préstecs, cal ressenyar que durant l'any 2018, el Museu Picasso **ha prestat un total de 135 obres, 76 fotografies i 8 documents/publicacions**. Per països, França destaca amb 92 obres prestades, seguida de l'Estat espanyol amb 34 (Catalunya: 5 préstecs, dels quals 4 a Barcelona i 1 a Girona), Dinamarca amb 6, i Alemanya, Itàlia i Portugal amb 1. Pel que fa al préstec de fotografies, se n'han prestat 66 a l'Estat espanyol i 10 a França. S'han prestat un total de 8 documents/publicacions a França.

(Veure annexos de dades, p. 69)

Per l'exposició *Picasso. Bleu et rose* al Musée d'Orsay, el Museu Picasso de Barcelona ha prestat 49 obres, 1 fotografia i 4 documents.

Durant l'any 2018, el Museu Picasso ha prestat un total de 135 obres, 76 fotografies i 8 documents.

La col·lecció

La col·lecció del Museu Picasso de Barcelona s'articula entorn de les obres de joventut de Pablo Picasso, un fons que s'amplia d'any en any i que esdevé la clau per articular l'oferta expositiva i les propostes educatives. Actualment, la col·lecció està formada per **4.957 obres** entre les quals trobem documentació gràfica, dibuix, escultura, ceràmica i pintura.

Pablo Picasso és un artista de renom internacional que desperta un profund interès en públics molt diversos i variats, per aquest motiu el Museu rep peticions de préstecs d'obres des d'institucions de tot el món. Les estrictes condicions de conservació i els requeriments de transport de les peces no sempre permeten accedir a totes les peticions rebudes. Un cop aprovat el préstec, l'equip del museu s'encarrega del seguiment de les obres i la gestió de noves peticions.

Adquisicions, donacions, dipòsits a altres institucions i dipòsits temporals d'altres institucions

L'objectiu durant l'any 2018 ha estat mirar de completar les parts més potents de les nostres col·leccions des dels seus orígens amb les donacions Sabartés i Picasso.

En primer lloc, completar la col·lecció de gravats amb l'objectiu d'omplir el buit en aquelles èpoques de la producció de l'artista que no es veuen representades amb les donacions. En segon lloc, incrementar el nombre d'obres de la secció de pintura i dibuix potenciant-ne el períodes més significatius de la col·lecció: l'etapa de formació i el primer contacte amb les avantguardes artístiques.

El 2018 **s'ha adquirit un conjunt de nou cartes autògrafes escrites per Pablo Picasso** al seu company i amic, l'escultor noucentista, Enric Casanovas. Aquests documents són de gran interès perquè aporten dades valuoses sobre l'estada del mestre a Gósol.

També s'ha formalitzat **l'adquisició del darrer lot corresponent al fons Gili** i la compra d'una fotografia d'autor desconegut en la qual apareixen Picasso, Pere Mañach i Torres-Fuster a l'estudi de l'artista al número 130 del Boulevard de Clichy de París que té una especial rellevància per al nostre museu, atès que som el museu de referència de l'etapa juvenil de Picasso al món sencer. I, pel que fa a donacions, cal destacar que la filla del fotògraf Mèlich, autor de les fotos fetes al domicili dels Picasso als 70, ha fet donació al Museu del dibuix que el seu pare va rebre en agraïment per les fotos.

Picasso, Pere Mañach i Antonio Torres Fuster, al taller del 130 Boulevard Clichy, París, 1901

Museu Picasso, Barcelona. Adquisició, 2018

Quant a les donacions, préstecs i dipòsits, enumerem a continuació el detall de moviments d'obres del fons, que ha estat molt considerable durant el 2018:

Donació

Pablo Picasso

Grup familiar

París, [desembre del] 1902

Llapis negre sobre paper

14,5 ∞ 11,6 cm

Museu Picasso, Barcelona

Donació Ana Melich, 30 d'agost del 2018

MPB 115.004

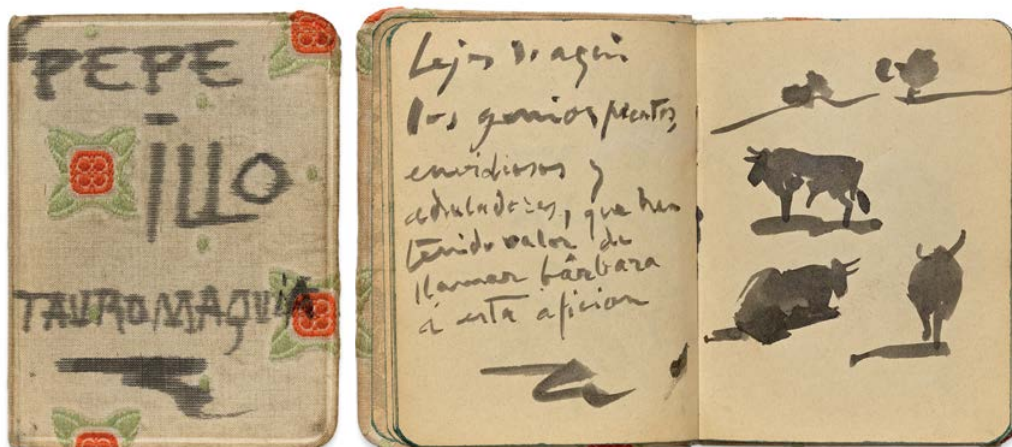

Museu Picasso, Barcelona. Donació Ana Melich, 2018. Fotografia de Gasull Fotografia

Adquisició Fons Gili, 2018

Adquisició del Lot V (és el darrer lot). Data de l'adquisició: 15/09/2018

- Pablo Picasso, *Caganer*, Mougins, 11 de juliol del 1970
Dibuix. Bolígraf blau sobre paper retallat, 10 ∞ 9,1 cm. MPB 114.084
- Pablo Picasso, *Projecte per a la filigrana de L'enterrament del comte d'Orgaz*, Mougins, finals de gener-finals de febrer del 1968
Dibuix. Retolador negre sobre cartolina, 28,3 ∞ 7,3 cm. MPB 114.085
- Pablo Picasso, *Projecte per a la filigrana de L'enterrament del comte d'Orgaz*, Mougins, finals de gener-finals de febrer del 1968
Dibuix. Retolador negre sobre cartolina, 26,5 ∞ 7,7 cm. MPB 114.086
- Pablo Picasso, *Projecte per a la filigrana de L'enterrament del comte d'Orgaz*, Mougins, finals de gener-finals de febrer del 1968
Dibuix. Retolador negre sobre cartolina, 12,9 ∞ 8,7 cm. MPB 114.087
- Pablo Picasso, *Projecte per a la filigrana de L'enterrament del comte d'Orgaz*, Mougins, finals de gener-finals de febrer del 1968
Dibuix. Retolador negre sobre cartolina, 12,9 ∞ 8,7 cm. MPB 114.087R
- Pablo Picasso, *Projecte per a la filigrana de L'enterrament del comte d'Orgaz*, Mougins, finals de gener-finals de febrer del 1968
Dibuix. Retolador negre sobre cartolina, 12,9 ∞ 8,7 cm. MPB 114.088
- Pablo Picasso, *Projecte per a la filigrana de L'enterrament del comte d'Orgaz*, Mougins, finals de gener-finals de febrer del 1968
Dibuix. Retolador negre sobre cartolina, 12,9 ∞ 8,7 cm. MPB 114.088R
- Pablo Picasso, *Projecte per a la filigrana de L'enterrament del comte d'Orgaz*, Mougins, finals de gener-finals de febrer del 1968
Dibuix. Retolador negre sobre cartolina, 12,9 ∞ 8,7 cm. MPB 114.089
- *Tauromaquia*, llibre. Conté diversos dibuixos realitzats per Picasso. MPB 114.091c
- Pablo Picasso, *Carnet «Pepe Illo. Tauromaquia»*, Canes, 24 de desembre del 1957
Àlbum. Tinta a pinzell sobre paper, 9,7 ∞ 7,3 ∞ 0,7 cm. MPB 114.090c

Carnet de la tauromàquia
Canes, 24 de desembre del 1957

Museu Picasso, Barcelona.
Adquisició, 2018.
Fotografia de Gasull Fotografia

Dipòsits de col·leccions particulars

- Diari "Treball, diari dels treballadors de la ciutat i del camp". Conté un dibuix i una dedicatòria de Picasso *Braç alçat amb una fletxa*, 52 ∞ 33 cm. Col·lecció particular PVM.
Període dipòsit: febrer 2018 - febrer 2022
- *El restaurant*, 1901, Pastel i aquarel·la sobre paper, 28,5 ∞ 39 cm. Col·lecció particular.
Període dipòsit: Setembre 2018 – desembre 2018

Dipòsits de la Fundació Museu Picasso de Barcelona a altres institucions

Dipòsit al Museu de Sant Cugat del Vallès - Museu del Tapís Contemporani, Sant Cugat del Vallès.

- MPB 70.664, *Natura morta sota el llum*, alt lliç, realitzat amb llana, sedes i cabell moher, Realitzat a Sant Cugat del Vallès, març-juliol del 1965. Donació Pablo Picasso, setembre del 1965.
Motiu: Reforma museogràfica de la col·lecció permanent.
Període dipòsit: des d'octubre del 2013.

Dipòsit al Museu Nacional d'Art de Catalunya

- MPB 110.047, *Acadèmia*, Barcelona, 1896-1897, oli sobre tela. Donació Pablo Picasso, febrer del 1970.
Motiu: Presentació de les noves sales d'Art Modern.
Període dipòsit: octubre 2018 - octubre 2019.
- MPB 110.063, *Autoretrat*, Barcelona, 1896, oli sobre tela. Donació Pablo Picasso, febrer del 1970.
Motiu: Presentació de les noves sales d'Art Modern.
Període dipòsit: octubre 2018 - octubre 2019
- MPB 110.212, *Còpia parcial d'Estudi d'Arcadi Mas i Fontdevila*, Barcelona, octubre del 1895-maig del 1896, oli sobre fusta. Donació Pablo Picasso, febrer del 1970, Motiu: Presentació de les noves sales d'Art Modern.
Període dipòsit: octubre 2018 - octubre 2019.

El Museu Picasso de Barcelona està organitzant una exposició dedicada a la vida i obra de Pablo Picasso, el més gran dels pintors del segle XX. La mostra, que s'inaugura el proper 15 de març, recopila més de 150 obres, des dels seus primers dibuixos fins a les seves últimes pintures. Entre les peces més importants hi ha "Les Femmes d'Alger" i "Olympia". La mostra també inclou una sèrie de dibuixos i gravats, així com una col·lecció de documents personals de l'artista. L'exposició es podrà veure fins al 15 de juny.

La vida i obra de Pablo Picasso són un exemple de la creativitat i la innovació del segle XX. El seu treball ha influït en molts altres artistes i ha canviat la manera de veure l'art. La mostra de Barcelona ofereix una oportunitat única de veure algunes de les seves obres més importants i de descobrir la seva manera de treballar.

La vida i obra de Pablo Picasso són un exemple de la creativitat i la innovació del segle XX. El seu treball ha influït en molts altres artistes i ha canviat la manera de veure l'art. La mostra de Barcelona ofereix una oportunitat única de veure algunes de les seves obres més importants i de descobrir la seva manera de treballar.

La vida i obra de Pablo Picasso són un exemple de la creativitat i la innovació del segle XX. El seu treball ha influït en molts altres artistes i ha canviat la manera de veure l'art. La mostra de Barcelona ofereix una oportunitat única de veure algunes de les seves obres més importants i de descobrir la seva manera de treballar.

La vida i obra de Pablo Picasso són un exemple de la creativitat i la innovació del segle XX. El seu treball ha influït en molts altres artistes i ha canviat la manera de veure l'art. La mostra de Barcelona ofereix una oportunitat única de veure algunes de les seves obres més importants i de descobrir la seva manera de treballar.

La vida i obra de Pablo Picasso són un exemple de la creativitat i la innovació del segle XX. El seu treball ha influït en molts altres artistes i ha canviat la manera de veure l'art. La mostra de Barcelona ofereix una oportunitat única de veure algunes de les seves obres més importants i de descobrir la seva manera de treballar.

La vida i obra de Pablo Picasso són un exemple de la creativitat i la innovació del segle XX. El seu treball ha influït en molts altres artistes i ha canviat la manera de veure l'art. La mostra de Barcelona ofereix una oportunitat única de veure algunes de les seves obres més importants i de descobrir la seva manera de treballar.

La vida i obra de Pablo Picasso són un exemple de la creativitat i la innovació del segle XX. El seu treball ha influït en molts altres artistes i ha canviat la manera de veure l'art. La mostra de Barcelona ofereix una oportunitat única de veure algunes de les seves obres més importants i de descobrir la seva manera de treballar.

La vida i obra de Pablo Picasso són un exemple de la creativitat i la innovació del segle XX. El seu treball ha influït en molts altres artistes i ha canviat la manera de veure l'art. La mostra de Barcelona ofereix una oportunitat única de veure algunes de les seves obres més importants i de descobrir la seva manera de treballar.

La vida i obra de Pablo Picasso són un exemple de la creativitat i la innovació del segle XX. El seu treball ha influït en molts altres artistes i ha canviat la manera de veure l'art. La mostra de Barcelona ofereix una oportunitat única de veure algunes de les seves obres més importants i de descobrir la seva manera de treballar.

Restauració i conservació preventiva

Al llarg de 2018, s'han realitzat diferents intervencions en obres de la col·lecció entre les quals la restauradora del Museu, Anna Vélez, ha fet la reintegració d'un fragment de suport trencat al dibuix MPB 110.428, la reintegració cromàtica per ajustar taques del suport del gravat MPB 70.225 i la separació de les cobertes i presentació d'una selecció de peces a l'exposició 1917. *Picasso a Barcelona* dels diaris *Hojas musicales*.

Però sens dubte destaca el **projecte de restauració de *Ciència i Caritat*** (MPB 110.046) que s'ha dut a terme entre octubre 2017 i agost 2018. Dins del mateix projecte hem restaurat també la pintura (MPB 110.099), una tauleta del conjunt d'estudis per a *Ciència i Caritat*. El projecte ha estat dirigit per la cap de Restauració del Museu, Reyes Jiménez, i s'ha portat a terme amb dues restauradores (Sonia Berrocal i Reyes Jiménez).

Finalitzat el procés de restauració i estudi, la pintura es va presentar al Musée national Picasso-Paris, en el marc de l'exposició *Chefs-d'œuvre*. El museu també va col·laborar en el disseny i selecció d'obres de la sala i amb un article en el catàleg de l'exposició.

El projecte s'ha vertebat en quatre eixos:

- Estudi científic de la pintura i els esbossos (estudi de colorimetria, realització de gigafoto hiperspectral, fotografia IR en alta resolució, anàlisi de materials, estudi de conductivitat de la capa pictòrica...).
- Documentació raonada dels estudis relacionats amb la pintura. El procés de restauració de la pintura *Ciència i Caritat*, ha permet obtenir dades fonamentals que ajuden a documentar tant el procés d'elaboració de l'obra com els estudis preparatoris (sobre tot les tauletes en color). Aquesta idea ja es va apuntar en la publicació de *Ciència i caritat al descobert* (2008).
- Conservació-Restauració de la pintura: consolidació de les diferents capes pictòriques pictòrica, neteja i eliminació de retocs, nou estucat i reintegració pictòrica.
- Intervenció de conservació preventiva. L'estabilitat del suport és imprescindible per garantir una futura conservació de l'obra. Hem aplicat un entelat no adhesiu pel revers de la pintura que inhibeix les vibracions de la tela i està previst d'instal·lar-hi un marc climàtic per garantir l'estabilitat climàtica. Aquesta "caixa climàtica" serà objecte del mecenatge de l'emprenedor Jordi Serra.

Simposi Internacional "Al voltant de Picasso"

Aproximació a la relació entre materials i mecanismes de degradació

El 29 de novembre, com a cloenda del primer tram del projecte de recerca ProMeSA, se n'ha fet una presentació conjunta del simposi "Al voltant de Picasso". En aquest simposi, celebrat al Museu, s'han presentat una quinzena de ponències sobre els últims estudis relacionats amb la tècnica pictòrica de Picasso i la seva estabilitat mecànica. La resposta ha estat molt positiva ja que hem comptat amb presentacions d'investigadors procedents de museus com la Tate Britain (Londres), Pola Museum (Hakone), Art Gallery of Ontario (Toronto), National Gallery of Art (Washington), The Art Institute of Chicago, Statens Museum for Kunst (Copenhagen), així com d'universitats i institucions com Centres Científics i Tecnològics (CCiTUB) de la Universitat de Barcelona, l'Oslo School of Conservation, The Royal Danish Academy of Fine Arts, les Schools of Architecture, Design and Conservation (Copenhagen), ...el Museu ha presentat dues ponències: la primera conjuntament amb el Pola Museum, National Gallery of Art (Washington) i Art Gallery of Ontario (Toronto i amb la ponència de cloenda de la jornada "Una nova aproximació a Ciència i Caritat".

 [Veure les ponències enregistrades](#)

Simposi Internacional "Al voltant de Picasso". Museu Picasso, Barcelona, 2018

Projecte Grafologia: Informe grafològic de la signatura de *Ciència i Caritat* sobre la escriptura de Jaume Sabartés a partir d'una selecció de cartes manuscrites.

Prussian blue research Project: el museu està col·laborant amb aquest projecte liderat per la Universitat de Berna. Hem proposat dues obres significatives de la nostra col·lecció: *La copa blava* i *Terrats de Barcelona*. L'objectiu del projecte es estudiar l'alteració del pigment blau prussià en condicions d'exposició.

Projecte recerca amb el Pola Museum of Art (Japó): las coincidències d'alteracions entre la pintura del Pola Museum *Mother and Child by the Sea* i el *Retrat de Sabartes amb pinçanàs* (MPB 70.491) ha motivat una col·laboració institucional amb dos accions immediates: la presentació conjunta d'una ponència en el simposi *Al voltant de Picasso* i la incorporació d'un tècnic de la National Gallery de Wasington que l'1 de desembre es va desplaçar a Barcelona per estudiar en profunditat la nostra pintura, aplicant la mateixa metodologia que a la pintura del Japó. Les imatges tècniques amb reflectografia de infraroig obtingudes vam permetre visualitzar els vestigis de tinta adherides a la superfície pictòrica i fins i tot vam poder identificar el text del full corresponents a *Le journal* del 18.1.1902.

Pablo Picasso
Home amb fruitera
Barcelona, juny-novembre
del 1917
Oli sobre tela,
100 x 70 cm i radiografia
Museu Picasso, Barcelona

Projectes de recerca i biblioteca

Xarxa d'informació i documentació

La proposta i posada en marxa d'un pla/model estratègic d'informació, esdevé un projecte essencial per al Centre de Recerca i, per extensió, per al Museu.

Amb l'objectiu de donar forma i estructurar tota la informació, la documentació i el coneixement, fer-lo accessible i explorar tot el seu potencial, és imprescindible disposar d'una plataforma tecnològica (repositori, base de dades d'arxiu, sistema de gestió documental, etc.) que respecti els principis bàsics de treball i accés a la informació i la documentació i que gestioni el coneixement i permeti interactuar amb la ciutadania i amb la comunitat científica.

Amb el nivell d'organització actual dels fons documentals del Museu i, després dels diferents estudis i assessoraments relatius a una solució i un sistema integrador per a la posterior implementació d'un software de gestió de la informació (EIM), durant les primeres setmanes del 2018, s'elaborarà un projecte de treball a mig termini que inclourà: la proposta d'EIM, la proposta d'implementació de l'EIM, pla de treball, recursos necessaris i calendari de realització.

Memòria oral Picasso

Es tracta de crear un fons d'història oral sobre Picasso. La idea és crear un conjunt de fonts sonores (audiovisuals), a modus d'eina internacional d'investigació i coneixement, que permetin recuperar les memòries individuals i establir noves narratives sobre Picasso. Aquestes fonts, s'elaboraran seguint el pla de treball establert pel Museu. En aquestes fonts es recollirà el testimoni oral dels protagonistes de la vida, l'obra i la trajectòria de Picasso, mitjançant la realització d'entrevistes, converses i visites planificades i dirigides.

El projecte s'està fent en col·laboració amb el Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía i el Musée national Picasso-Paris, ja que tots dos, per raons òbvies, estan interessats en crear

un arxiu oral sobre Picasso i unir esforços. La coordinació del projecte des del Museu la fa la cap del nostre Centre de recerca, Sílvia Domènech. Hem elaborat un acord marc per treballar conjuntament les tres institucions, distribuint les tasques documentals i la realització de les entrevistes en sí. Ja s'han dut a terme les primeres entrevistes, entre les quals destaquem les fetes el 2018 a Roland Dumas i a Claude Picasso. En breu, entrevistarem a Jaime Vilató. Per a 2019, hi ha quatre entrevistes més previstes.

Biblioteca

Integrada en el Centre de coneixement i recerca del Museu Picasso, la biblioteca és un servei públic d'atenció especialitzada en l'àmbit de Pablo Picasso i, per extensió, d'art d'avantguarda de la primera meitat del segle XX, i l'espai de consulta a l'arxiu del Museu.

Des de la biblioteca es dona suport bibliogràfic i documental a usuaris interns (equip del Museu) i externs (que abasta un ampli ventall d'usuaris, majoritàriament estudiants universitaris i conservadors/es de museus d'àmbit local, europeu i internacional).

La biblioteca s'encarrega de les adquisicions de material bibliogràfic tant pel que fa al manteniment i actualització del fons, com a les compres d'inversió i de fons històric. Les adquisicions són per compra directa, per intercanvi institucional i per donació. Durant el 2018, s'han ingressat 220 nous documents.

Durant el 2018, el servei atès prop de 600 sol·licituds d'informació tant presencials com virtuals.

L'any 2018 s'ha vist marcat per la preparació de l'exposició sobre la figura de Jaume Sabartés (Barcelona, 1881-París, 1968) amic i secretari personal de Pablo Picasso, i fundador del Museu Picasso de Barcelona, inaugurat el 9 de març del 1963. L'exposició ha volgut reivindicar i donar a conèixer Jaume Sabartés més enllà de la seva feina com a secretari personal de Picasso.

El treball ha consistit en:

1. Establir una biografia mínima a partir dels seus textos, de la seva correspondència amb Pablo Picasso, Juan Temboury i Joan Vidal i Ventosa, principalment, i de diferents fonts bibliogràfiques existents (molt escasses).
2. Treball *in situ* als Archives Pablo Picasso del Musée Picasso de París. Atès que la correspondència de Jaume Sabartés a Pablo Picasso, mil cinquanta cartes, es troba en aquest centre.
3. Inventari de la correspondència de Pablo Picasso a Jaume Sabartés: l'Arxiu del Museu ha realitzat l'inventari de la correspondència entre Picasso i Sabartés –700 elements entre els quals cartes, sobres, postals, retalls de premsa, fotografies–, entre els mesos de gener i març.
4. Digitalització del Fons personal Jaume Sabartés: el laboratori d'imatge digital de l'Arxiu del Museu ha fotografiat el fons personal Jaume Sabartés del Museu, un conjunt de més de mil dues-centes imatges. La digitalització de la correspondència s'ha realitzat entre els mesos de febrer i juny.
5. Selecció i proposta dels materials documentals i les obres d'art de l'exposició. Cal tenir present que la majoria de les obres presentades a l'exposició són material inèdit.
6. Edició d'una monografia sobre Jaume Sabartés abordant els diferents aspectes que es presenten a l'exposició: joventut a Barcelona, anys de Guatemala i l'Uruguai, correspondència amb Pablo Picasso (Sabartés com amic i secretari personal), l'obra gràfica original dedicada a Sabartés per Picasso i la creació del Museu Picasso de Barcelona.

Pintura: Pablo Picasso

Pintura temes

Xarxa de biblioteques universitàries de Catalunya

La biblioteca del Museu Picasso està integrada a la xarxa de biblioteques universitàries i especialitzades de Catalunya (CBUC). La xarxa es basa en el treball cooperatiu i comparteix diferents tasques entre les quals la catalogació de documents en una única base de dades i el préstec interbibliotecari. El web d'accés i consulta documental del CBUC dona visibilitat a tots els centres integrats a diferents nivells acadèmics i és un portal d'accés a la informació bibliogràfica especialitzada de gran valor informatiu.

La biblioteca del Museu ha aportat a la xarxa prop de 150 nous registres catalogràfics i ha prestat 31 documents a d'altres centres integrats.

Els palaus

El Museu ocupa cinc palauets medievals que s'han anat adquirint per part de l'Ajuntament de Barcelona en els darrers cinquanta anys: Aguilar, Castellet, Meca, Mauri i Finestres, que han estat objecte de diferents reformes. Entre les finalitats fundacionals recollides als estatuts de la fundació, es contempla la protecció, conservació i restauració del patrimoni artístic, documental i arquitectònic del seu fons. I específicament garantir la conservació i restauració dels immobles seu de la Fundació.

Els equipaments museístics en general es troben davant el repte de gestionar la tensió entre els requeriments funcionals d'un museu i els requeriments respecte a les condicions de conservació de les col·leccions. En aquest cas, a més, s'hi afegeix la condició de disposar d'uns edificis patrimonials que no van ser construïts pel seu ús actual, i sobre els quals s'exigeix una especial protecció (catalogats com a Bé Cultural d'Interès Nacional). Tot i les diferents reformes i adequacions que s'han anat fent al llarg dels anys, el correcte equilibri entre funcionalitat i preservació, així com l'adaptació als nous requeriments tecnològics i de serveis al públic, impliquen una necessària planificació respecte a les intervencions necessàries.

Entre el 2015 i el 2016 es van produir uns despreniments a la façana principal del carrer de Montcada, que va obligar al instal·lació d'una xarxa protectora. A l'octubre del 2018 ha calgut també la instal·lació de xarxes a les façanes dels patis interiors per protegir alguns dels elements arquitectònics.

Al llarg d'aquest temps, **s'ha elaborat un diagnòstic especialitzat de l'estat de les façanes**, pas previ imprescindible per procedir a la redacció del projecte tècnic de rehabilitació i poder cometre les intervencions de restauració corresponents.

Els requeriments quant a les instal·lacions del museu son molt exigents, en consonància al fons que custodien, tant a les sales de reserva com a les d'exposicions. Aquests requeriments han de ser compatibles no només amb la preservació de l'edifici, sinó també amb la funcionalitat, el confort i la seguretat que requereix un museu amb prop d'un milió de visitants a l'any. A més, han de respondre també als requeriments de connectivitat tecnològica actuals i en previsió de futur, i alhora aconseguir els estàndards adients d'eficiència i sostenibilitat tant econòmica com energètica.

Durant l'any 2018 s'han iniciat el treball en col·laboració amb BIMSA (Barcelona d'Infraestructures Municipals, SA) que és l'instrument de gestió de les inversions municipals en infraestructures i equipaments. Fruit d'aquest treball s'ha elaborat la planificació de les intervencions en la **rehabilitació de les façanes dels patis interiors i la façana principal**, així com en els plecs contractuals per a la **redacció d'un Pla Director de l'edifici** que inclogui millores en les instal·lacions: seguretat, incendis, climatització, connexions i millores en la funcionalitat: fluxos de públic i ubicació de serveis.

SABARTÉS PER
PICASSO
PER SABARTÉS

Arxius / Museu Picasso Barcelona

PABLO PICASSO
I ELA SUECA
GUSTAVO GARCIA
MUSEU PICASSO

Les publicacions

Des de la seva inauguració al març de 1963, l'objectiu principal de les publicacions del museu ha estat el de divulgar l'obra de Picasso i d'altres creadors i moviments vinculats a l'artista. S'han publicat més d'un centenar de catàlegs, monografies, assaigs, publicacions didàctiques, guies de la col·lecció i una sèrie de llibres infantils.

Es preveu posar a disposició de més públic les publicacions produïdes pel museu explorant noves vies de distribució i coedició, i tenint més presència en fires i esdeveniments editorials a Barcelona. El departament de Publicacions treballa amb proveïdors que vetllin per la reducció del seu impacte en el medi ambient i s'adhereix a les pràctiques de treball sostenible.

Durant l'any 2018 s'han posat a l'abast de la ciutadania les següents publicacions:

La cuina de Picasso

CAT | SPA | ENG | FR

Amb motiu de la realització de l'exposició *La cuina de Picasso* (25 de maig de 2018 – 30 de setembre de 2018) s'ha editat una publicació que serveix de testimoni del muntatge expositiu i reproduïx totes les obres que han estat exposades. El catàleg s'ha publicat en versió catalana, castellana, francesa i anglesa en coproducció amb La Fàbrica.

Inclou textos d'Emmanuel Guigon, Androula Michael, Claustre Rafart, Laurence Bertrand Dorléac, Jean-Paul Morel, Cécile Godefroy, Marie-Laure Bernadac, Jèssica Jaques Pi, Christine Piot, Peter Read, Émilie Bouvard

328 p. | 273 il·l. | 21,5 x 28 cm | 39 €
ISBN: 978-84-948685-0-4 (CAT) | 978-84-948685-1-1 (SPA) |
978-84-948685-2-8 (ENG) | 978-84-948685-3-5 (FR) | 978-84-17048-
66-2 (SPA-La Fàbrica) | 978-84-17048-75-4 (ENG-La Fàbrica) | 978-84-
17048-74-7 (FR-La Fàbrica)

Picasso descobreix París

CAT | SPA | ENG | FR

A propòsit de la realització de l'exposició *Picasso descobreix París* (21 de setembre de 2018 – 20 de gener de 2019) s'ha editat una publicació a mode de mapa desplegable que reproduïx totes les obres exposades fruit del préstec d'intercanvi entre el Museu Picasso de Barcelona i el Musée d'Orsay i el Musée national Picasso-Paris.

Textos de Malén Gual

desplegable | 43 il·l. | 23,2 x 13,7 (tancat) | 70 x 100 cm (obert) | 4,50 €
DL 21687-2018 (CAT) | 21688-2018 (SPA) | 21689-2018 (ENG) |
21690-2018 (FR)

«Arxius / Museu Picasso Barcelona»

Es tracta d'una col·lecció que té com a objectiu principal la divulgació dels fons documentals del Museu i reforçar la seva funció com a centre d'estudis i investigació, donant a conèixer col·leccions específiques i altres llegats d'aquests fons per tal de promoure noves línies de recerca sobre l'obra de Picasso.

Els dos primers números són ***Sabartés per Picasso per Sabartés*** i ***Pablo Picasso i els editors Gustavo Gili: treball i amistat***.

241 p. | 580 il·l. | 24 x 22 cm | 34 €
ISBN: 978-84-948685-4-2 (CAT)
| 978-84-948685-5-9 (SPA)

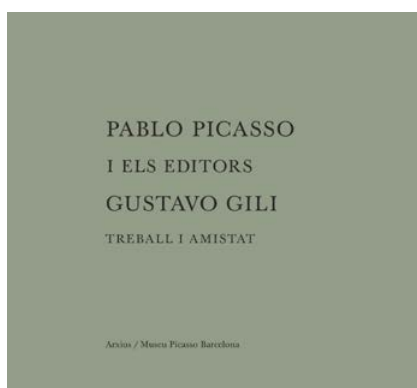
Sabartés per Picasso per Sabartés

CAT | SPA

Acompanyant l'exposició *Sabartés per Picasso per Sabartés* (23 de novembre de 2018 - 24 de febrer de 2019) s'ha editat una publicació que serveix de testimoni del muntatge expositiu i reproduïx totes les obres que seran exposades.

Aquest catàleg és el primer volum de la col·lecció «Arxius / Museu Picasso Barcelona» es tracta d'una monografia que recull una àmplia mostra de documents del fons personal de Jaume Sabartés que custodia el Museu Picasso de Barcelona: fotografies, llibres, documents relacionats amb el seu treball editorial i amb la creació del Museu i, ben especialment, una selecció de la correspondència amb Pablo Picasso que abasta del 1927 al 1967.

Inclou textos d'Emmanuel Guigon, Margarida Cortadella, Margarida Casacuberta, Fatiha Idmhand, Malén Gual, Claustre Rafart, Sílvia Domènech

148 p. | 280 il·l. | 24 x 22 cm | 30 €
ISBN: 978-84-948685-6-6 (CAT)
| 978-84-948685-7-3 (SPA)

Pablo Picasso i els editors Gustavo Gili: treball i amistat

CAT | SPA

Amb motiu de la realització de l'exposició *Pablo Picasso i els editors Gustavo Gili: treball i amistat* (23 de novembre de 2018 - 24 de febrer de 2019) s'ha editat una publicació que serveix de testimoni del muntatge expositiu i reproduïx totes les obres que seran exposades.

El catàleg és el segon volum de la col·lecció «Arxius / Museu Picasso Barcelona».

Aquesta monografia aplega una part important del conjunt artístic d'obres de Picasso que conforma el Fons Gustau Gili i Anna Maria Torra —gravats, dibuixos, llibres il·lustrats amb dedicatòries—, adquirit pel Museu Picasso de Barcelona el 2014, i una selecció de la correspondència i fotografies personals del fons documental donat el mateix any per l'Editorial Gustavo Gili.

Inclou textos de Claustre Rafart, Germán Masid, Aitor Quiney, Androula Michael, Anna Rodríguez

Programa educatiu i activitats

Durant aquest curs, el Departament d'Educació ha continuat treballant en els objectius d'apropar l'obra de Picasso i el patrimoni de la ciutat a tots els públics per així fomentar l'autonomia dels individus davant de l'obra d'art.

Les línies de treball han estat:

Programa educatiu per escoles i instituts

Consolidar el treball fet amb l'ensenyament reglat, atenent a **gairebé 22.000 estudiants durant el curs 2017-18**, la qual cosa ens situa com **un dels museus més visitats a Barcelona per les escoles**.

Activitat educativa *En família*. *Plat a taula*, 16 de juny del 2018.
Museu Picasso, Barcelona. Oriol Clavera, 2018

Formació universitària i de professionals

Establir-nos com un referent en la formació de professionals de l'art i l'educació, amb diversos cursos organitzats per nosaltres o en col·laboració amb entitats com Universitat de Barcelona, Museu Nacional d'Art de Catalunya i Centro Atlántico de Arte Moderno (CAAM), entre d'altres, i reconeguts pel Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya i el Consorci d'Educació de Barcelona.

Accions de proximitat: el museu i el barri

Ampliar la base d'accions de proximitat amb escoles i entitats socials del nostre barri, treballant amb totes els escoles públiques del barri en projectes trimestrals i liderant projectes conjunts entre elles, com el treball per projectes "Camí de l'escola", amb l'Escola Cervantes, l'Institut Joan Maragall i l'Escola Àngel Baixeras, així com treballant amb entitats socials com Fundació Comtal i Bayt al Thaqafa.

Inclusió social

Treballar en l'accés a la cultura per les persones en risc d'exclusió social, a través del programa de beques de visita i transport per a escoles en zones socio-econòmicament deprimides, i amb diversos col·lectius amb Apropa Cultura; tallers per a nens hospitalitzats a l'Hospital de Sant Joan de Déu i l'Hospital del Mar; i aprofundir en la nostra feina amb gent gran i memòria, amb un ampli programa amb la Creu Roja.

Projecte Tàndem

Al novembre vam iniciar, en col·laboració amb la Fundació La Pedrera i el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, un projecte Tàndem, on treballem amb l'Escola El Turó per singularitzar l'escola en l'ensenyament transversal a través de l'art i ajudar-la a millorar els resultats acadèmics dels seus alumnes.

Programa

	Total assistents
Programa educatiu	21.984
Formació universitària i professionals	400
El museu i el barri	600
Inclusió social	2.490
Projecte d'art i memòria per gent gran	472
Totals	25.946

El Departament d'Activitats treballa per traslladar i difondre els continguts del museu als seus diferents públics, ja sigui de manera acadèmica, lúdica, especialitzada o popular.

A més de la seva tasca a partir de les propostes d'altres departaments, és també un creador de continguts per a l'entitat, promovent així el coneixement sobre les arts, el patrimoni i l'obra de Picasso des de vessants adaptades a públics determinats.

Entorn de la col·lecció permanent

Entorn la col·lecció permanent, s'han desenvolupat tallers artístics orientats a adults liderats per artistes com l'il·lustrador Joma, explorant tècniques usades per Picasso a partir d'obres de la col·lecció, i també s'han proposat tallers familiars que han permès aprofundir en la col·lecció des de la pràctica.

Entorn de les exposicions temporals

Les exposicions temporals permeten un programa d'activitats que exploren les tesis curatorials de les mateixes i que renoven la presència de l'exposició durant els mesos d'obertura al públic. Aquest any hi ha hagut una molt bona acollida de les activitats de tancament de les exposicions "1917. Picasso a Barcelona" i "Arthur Cravan. Maintenant?" i una molt bona recepció crítica de les activitats organitzades entorn "La cuina de Picasso", amb la participació de Ferran Adrià, Carme Ruscalleda, Toni Massanés i Pol López entre d'altres.

Big Draw 2018

El “Big Draw. Barcelona Dibuixa”, celebrat el 28 d'octubre, ha estat una activitat que aquest any ha rebut un fort impuls des de l'Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, que ens ha encarregat que el Museu Picasso liderés el seu creixement per incorporar noves seus a diversos barris, per tal de convertir-lo en un projecte de ciutat. **Hi ha hagut 41 tallers gratuïts de dibuix en 28 entitats culturals de la ciutat** i diversos espais públics, com el MACBA, Museu Nacional d'Art de Catalunya, Fundació Joan Miró, Museu de Ciències de Barcelona i El Born Centre de Cultura i Memòria. Malgrat que la meteorologia no va acompanyar, el projecte va tenir una participació de més de 22.000 persones, demostrant la seva consolidació com un referent d'oci cultural de qualitat a la ciutat.

Activitats acollides

Com altres anys, hem acollit activitats organitzades per altres entitats que, per la seva qualitat, ens aporten riquesa i amplien el paper cultural del museu a la ciutat. Entre d'altres, al museu s'ha presentat una selecció de vídeos en el marc del Loop Festival, el festival Simfònic i una acció en homenatge a Carlos Santos en el marc de Barcelona Poesia.

Programa

	Total assistents
Entorn Col·lecció permanent	574
Entorn Exposicions temporals	1.606
Big Draw (MPB+ciutat)	22.100
Simposi <i>Al voltant de Picasso</i>	120
Activitats acollida	2.250
Totals	26.650

**LA
CUINA
DE
PICASSO 2018**

**25.05-
30.09**

Dossier de premsa — 2018

Comunicació

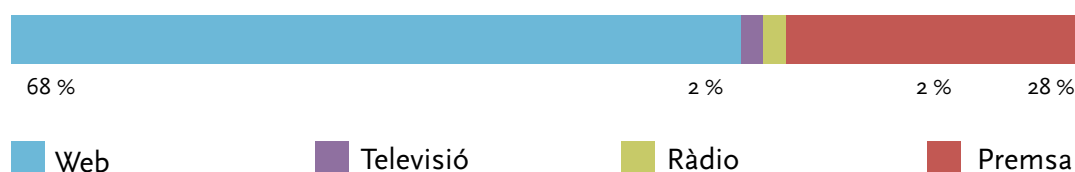
Impacte als mitjans de comunicació convencionals i xarxes socials, i campanyes publicitàries

El departament de Premsa i Comunicació del Museu Picasso s'encarrega de promoure les exposicions, accions i activitats que es realitzen al Museu i gestiona la relació del Museu amb els mitjans de comunicació.

Des de Premsa s'elaboren les notes de premsa, dossiers de premsa, continguts de difusió externa, s'organitzen rodes de premsa i s'atenen i gestionen les peticions dels mitjans tant nacionals com internacionals per fer possible l'aparició del Museu.

El departament de premsa ha participat en l'organització i la difusió de les exposicions i altres propostes del Museu durant l'any 2018, obtenint un bon impacte comunicatiu. En total s'han atès 746 peticions de mitjans.

Volum-distribució per mitjans

Dades quantitatives remarcables de 2018

Impactes als mitjans de comunicació de les exposicions temporals

	Premsa escrita	Ràdio	Televisió	Web	Xarxes socials
La Cuina de Picasso	201	21	16	339	2.095
Picasso descobreix París	48	5	4	43	71
Sabartés per Picasso per Sabartés	23	3	4	39	205
Pablo Picasso i els editors Gustau Gili	2			5	7
TOTALS	274	29	24	426	2.378

Impactes als mitjans de comunicació de les activitats del museu

	Premsa escrita	Ràdio	Televisió	Web	Xarxes socials
Al voltant de Picasso	2			4	19

Impactes als mitjans de comunicació de les propostes fora del museu

	Premsa escrita	Ràdio	Televisió	Web	Xarxes socials
Fira europea d'Art contemporani d'Estrasburg	2			14	19

Publicacions generals sobre el Museu

	Prensa escrita	Ràdio	Televisió	Web	Xarxes socials
Museu Picasso	871	104	69	2.495	14.289

De manera excepcional i amb motiu de l'exposició *La cuina de Picasso*, es va treballar una edició especial amb la revista francesa d'art *Connaissance des Arts*, editada per SFPA (Société Française de Promotion Artistique). Aquesta publicació es podia adquirir a la botiga Laie del Museu Picasso en francès, castellà i anglès.

Alhora, des del departament s'atenen els rodatges, les sessions fotogràfiques i les entrevistes que es sol·liciten i també es col·labora amb agències i gabinets de premsa nacionals i internacionals. Entre altres destaquen dos documentals durant l'any 2018 que s'han treballat des del departament:

Cinc dies a ... TV2

TVE ens va proposar participar en el reportatge de *Cinc dies a...* Aquest programa es va gravar durant tot l'any 2018 amb l'objectiu de endinsar-se en la part més desconeguda del Museu i conèixer les persones necessàries per garantir el seu funcionament.

Exhibition on screen

Phil Grabsky es va traslladar al Museu Picasso de Barcelona per rodar *El jove Picasso* una pel·lícula que s'estrenarà el mes de febrer de 2019 a 62 països. Grabsky se'l coneix com un cineasta compromès amb la idea d'acostar l'art a grans audiències i les seves pel·lícules són documentals causen molt impacte i difusió internacional.

Les tasques de comunicació consisteixen en portar a terme les accions de comunicació de les propostes de dels diferents departaments del Museu, des d'exposicions, fins a activitats, passant per restauracions o innovacions en el sistema de venda d'entrades; així com planificar, dissenyar i organitzar campanyes de comunicació corporativa i definir i controlar la política d'identitat visual del Museu.

El departament fa recerca constant de nous perfils de visitants i treballa amb diferents formats comunicatius i de difusió que s'adeqüin a tots els segments de visitants i a la recerca de visitants potencials. Des de Comunicació es planifica i negocien les campanyes amb els proveïdors, des del disseny, el material gràfic, la producció, la difusió i la seva materialització final fent sempre un seguiment de la correcta aplicació i ús de la imatge corporativa del Museu. Un exemple d'aquesta tasca és la campanya de comunicació de l'exposició *La cuina de Picasso*:

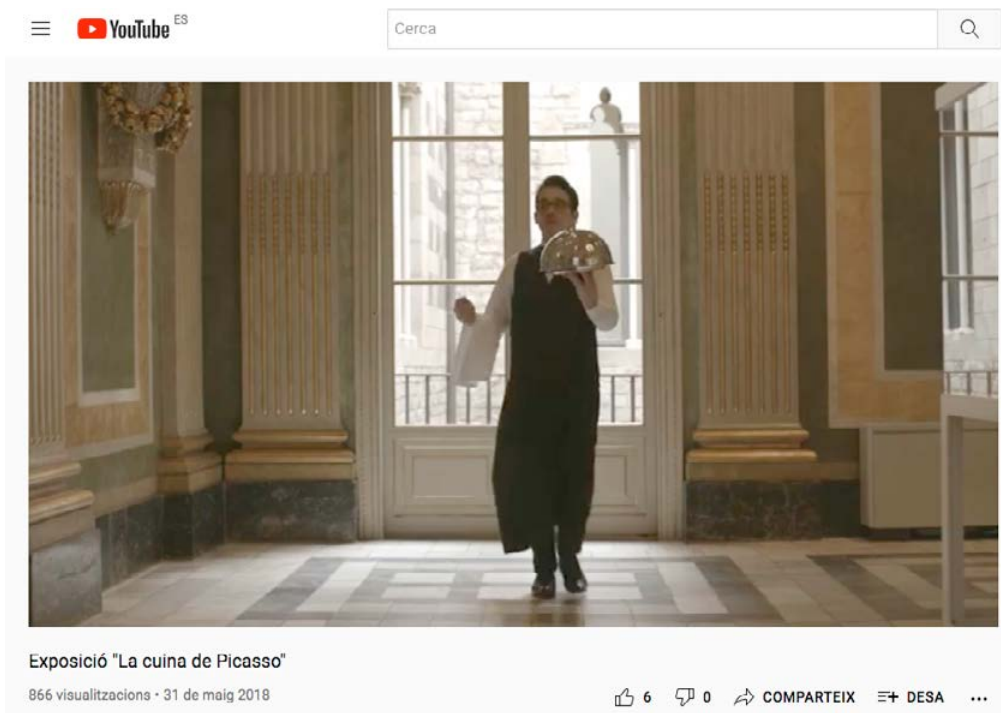

Dossier de premsa i full de mà de l'exposició *La cuina de Picasso*

Museu Picasso, Barcelona, 2018

Campanya de comunicació de l'exposició *La cuina de Picasso* als autobusos, aeroport i a la Rambla de Barcelona. Museu Picasso, Barcelona, 2018

Espot de l'exposició La cuina de Picasso amb Ferran Adrià

Pàgina web

Estadístiques web de l'any 2018

Visites web	1.377.083 visites
Nombre de visites a pàgines	3.767.475 pàgines vistes

Número de visites web del 2018 per mesos

	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des.
Visites web	82.027	84.734	108.480	117.809	137.605	126.994	138.023	136.020	126.800	136.589	95.440	86.562

L'any 2018 van visitar la web **1.377.083 usuaris**. Aquesta xifra fa palès la dada que el nombre de visites virtuals supera el nombre de visites físiques que gairebé arriben al milió de visitants.

Els mesos on s'observa que la web ha rebut més visites coincideix amb els mesos de temporada alta.

Xarxes socials

Twitter

A Twitter, hem incrementat els seguidors fins arribar als 67.990, el que suposa 1.797 més que al 2017 (+3%). Les contínues neteges de 'bots' o comptes falses que ha fet la plataforma han frenat el creixement del canal, però han contribuït a la millora de la taxa d'interacció: 2,29% (+0,54%).

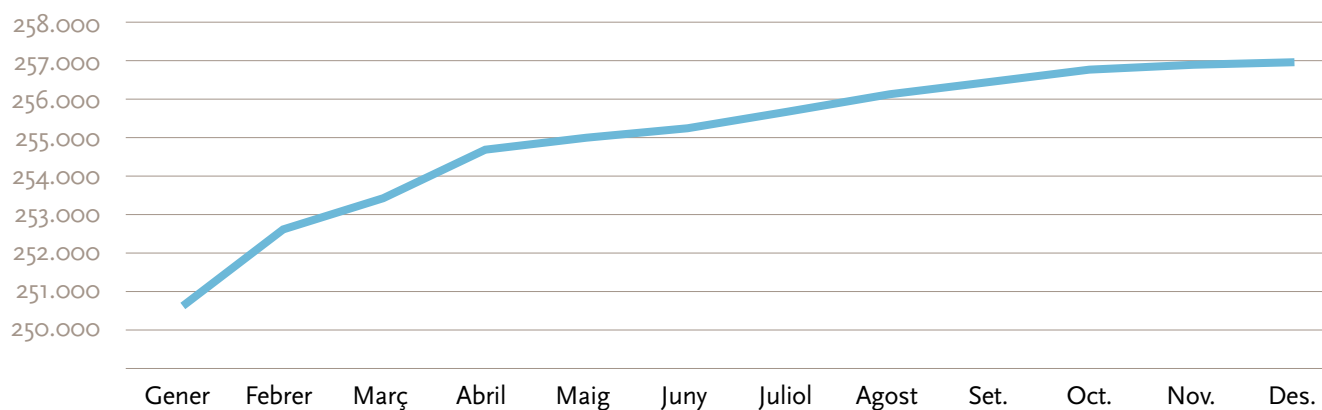
Twitter

67.990
seguidors

Facebook

A Facebook, tenim una base de 256.997 seguidors, la qual cosa suposa un increment de 6.049 persones entre el gener i el desembre del 2018 (un 2,5% més).

	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des.
Seguidors	250.948	252.680	253.596	254.841	255.074	255.351	255.752	256.144	256.513	256.879	256.928	256.997
Diferència	+1.733	+1.732	+916	+1.245	+233	+277	+401	+392	+369	+366	+49	+69

**A Instagram hi ha hagut
un increment de 92.852 seguidors
durant el 2018**

Instagram

A Instagram, hem augmentat seguidors de manera molt notable. Ja en tenim **113.558**: això suposa un increment de 92.852 seguidors durant el 2018, és a dir, que hem multiplicat per 5 la quantitat amb què vam acabar el 2017. Els posts relacionats amb les obres de Picasso acumulen entre 3.000 i 5.000 interaccions de forma habitual.

TripAdvisor

A la comunitat de TripAdvisor s'han revisat les 909 noves opinions publicades el 2018 i **s'ha obtingut el Certificat d'Excel·lència 2018**.

Posició	Posició 70 de 827 coses a fer a Barcelona
Opinions	9.068 opinions (increment de 909 respecte al 2017)
Valoració dels usuaris	4 sobre 5

YouTube

Per la seva banda, el canal de YouTube del Museu Picasso compta amb 860 subscriptors, 124 més que al 2017. S'han publicat 61 vídeos, fins arribar als 243, i s'han registrat 45.434 visualitzacions entre el gener i el desembre (el doble que al mateix període de l'any anterior).

Subscriptors	860 (increment de 124 respecte al 2017)
Vídeos	243 (increment de 61 respecte al 2017)
Visualitzacions totals	151.400 (increment de 45.434 respecte al 2017)

A YouTube s'han registrat
45.434 visualitzacions
entre el gener i el desembre

Flickr

Seguidors	311
Fotos	7.266 (increment de 1.987 respecte al 2017)
Àlbums	241 (increment de 23 respecte al 2017)

Tertúlies gastroartístiques: *Gastroart*, a l'Hotel Mandarin Oriental, a càrrec de Christian Escriba, pastisser, David Ymbernon, artista, i Joan M. Minguet, historiador de l'art, 26 de juny del 2018. Museu Picasso, Barcelona. Dani Rovira, 2018

Gestió de públics

El museu dona una gran importància als serveis de recepció i admissió de públic, motiu pel qual es treballa en l'assoliment de l'excel·lència pel que fa a l'actitud d'acollida i a l'hora de donar resposta als requeriments dels nostres visitants.

Al llarg del 2018 aquest servei del museu s'ha vist alterat per una vaga del personal de l'empresa adjudicatària del contracte d'atenció al públic, amb una repercussió de 26 dies d'afectació.

D'altra banda, el museu ha ampliat al 2018 el seu horari d'obertura en temporada alta, oferint més dies d'obertura, amb 28 dilluns d'obertura, i ampliació d'horaris que han sumat 196 hores més de servei al públic.

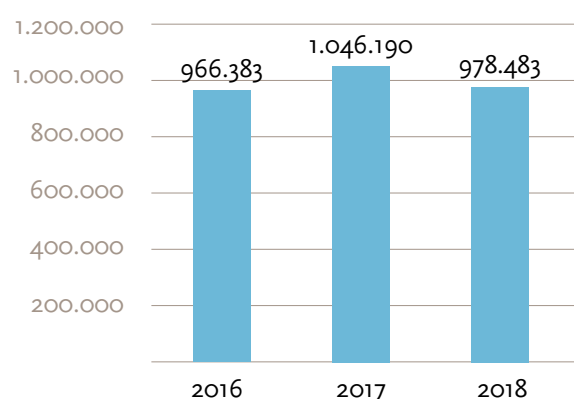
Més enllà del recompte del número de visitants totals, cal introduir el fet que l'any 2017 va ser un període excepcionalment bo pel turisme a Barcelona (2,7% d'increment en turistes allotjats, 1,1% d'increment en passatgers de creuers, i un increment de 7,1% de passatgers a l'aeroport). **Els resultats de visitants del 2017 es van tancar amb un increment de 8,6 % respecte a l'any anterior, amb 1.046.190 visitants front dels 996.383 del 2016.**

L'any 2018 va començar amb xifres lleugerament inferiors, sobretot a la primavera, però a partir del juliol s'incrementa molt significativament

El total de visitants del 2018 disminueix en un 10,3% respecte al 2017, però s'incrementa en un 2,89% respecte al 2016.

En resum, després d'un any 2017 excepcionalment bo pel turisme i els visitants del museu, ens movem amb xifres similars a les del 2016, superant en 12.100 el nombre absolut de visitants.

Visitants al 2016, 2017 i 2018

Visitants del 2018 per mesos

	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des.	TOTAL
Dies oberts	26	24	27	25	30	29	31	31	30	30	29	24	336
Visitants	57.127	64.590	82.194	81.055	82.713	83.452	90.987	101.016	96.159	105.223	73.338	60.629	978.483

Pel que fa l'anàlisi de les tarifes que ofereix el Museu, en aquests moments, després de l'increment de l'entrada general a 12 € les tarifes son:

General

Col·lecció: 12 €

Col·lecció + exposicions temporals: 14 €

Exposicions temporals: 6,50 €

Reduïda

Col·lecció + exposicions temporals: 7 €

Exposicions temporals: 4,50 €

De 18 a 25 anys i major de 65 anys

Aturats o targeta rosa reduïda

Carnet de biblioteques

Gratuïta

Cada dijous de 18 a 20:30 h

Cada primer diumenge de mes

L'anàlisi de les dades ens mostra que:

Un 44% de les visites son de tarifa general

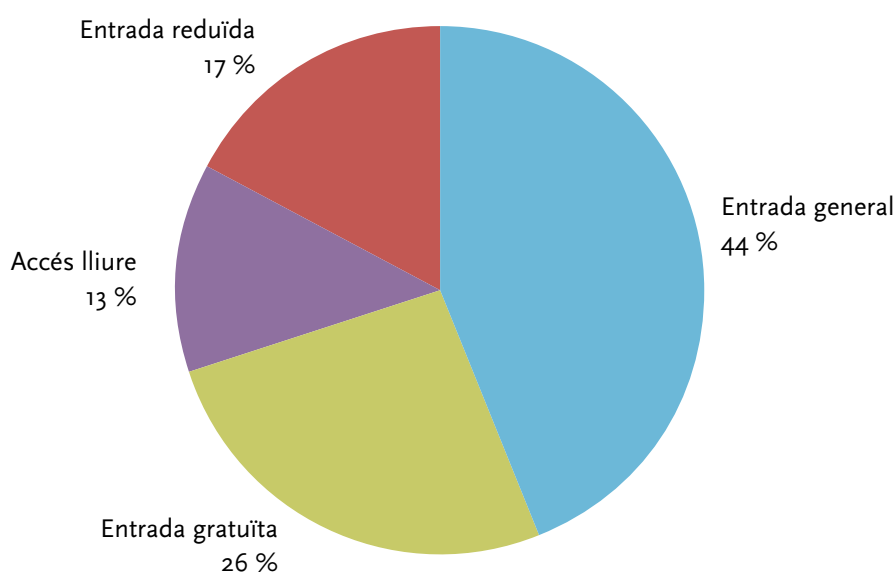
Un 17 % és de tarifa reduïda: menors 25, menors 65...

Un 26% és d'accés gratuït: menors 18, universitaris...

Un 13% és accés lliure: dijous de 18 a 21.30h, primers diumenges de mes, Santa Eulàlia, la Mercè i dia Internacional dels Museus

En trobem, per tant, davant d'un 26% de visites amb tarifa reduïda i un 30 % que accedeix de forma gratuïta o lliure.

Tipologia d'accès al Museu

Respecte a l'ús d'audioguies, l'anàlisi de les dades respecte al seu ús ens mostren que un 25% de visitants utilitzen el servei d'audioguies (222.467 usos a 30 de novembre)

D'aquests, el 86% opta per l'audioguia de la col·lecció

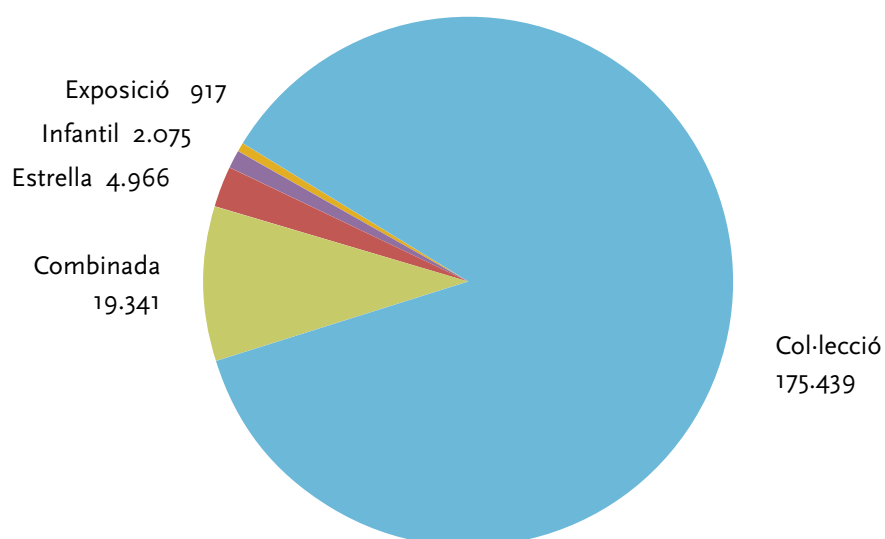
Un 9% per d'audioguia combinada

Un 2% per l'audioguia Estrella

Un 1% per l'audioguia infantil

En resum, com a dades més significatives respecte a l'atenció al públic, diríem que el nombre de visitants al 2018 se situa lleugerament per sobre de les dades del 2016 amb 978.483 visitants, dels quals un 30% accedeix gratuïtament i un 26% amb entrada reduïda, i que un 25% utilitza el servei d'audioguia (previsiblement uns 240.000 lloguers).

Ús per tipologia de les audioguies

Gestió administrativa i Recursos Humans

Administració

L'entrada en vigor de la Llei de Contractes del Sector Públic 9/2017 el 9 de març de 2018, ha suposat la supressió de les Instruccions Internes de Contractació i en conseqüència la submissió a l'esmentada Llei de totes els contractes amb imports superiors a 15.000 €.

La instrucció de l'Ajuntament de Barcelona interpretant l'esmentada normativa relativa als contractes menors també ha suposat i suposarà per proper 2019 un canvi en la forma de contractar de la Fundació.

L'any 2018 s'ha caracteritzat jurídicament per la interposició de diversos recursos especials de contractació que han suspès dues licitacions molt rellevants per l'activitat pròpia del Museu, com és l'atenció al públic i el servei d'audioguies. Tot i la suspensió de les noves adjudicacions, els serveis es van prestar segons el contracte anterior vigent i amb l'habitual nivell de qualitat.

Recursos Humans

La Plantilla de la Fundació està formada per **41 places**, de les quals 14 estan vacants a finals de l'any. Les vacants s'han produït en tres cassos per la marxa d'alguns professionals cap a altres projectes professionals i en un cas per jubilació. La resta de vacants no han estat cobertes des del 2014 quan va entrar en funcionament la Fundació.

El darrer quadrimestre del 2018 s'ha treballat per preparar els processos de selecció corresponents per cobrir les vacants al 2019.

PROGRAMA		COSTOS PROGRAMAS		MONTANT TOTAL PROGRAMAS	
23399	Direcció	315.088,54		315.088,54	
23300	Administració	308.844,14		308.844,14	
23305	Comunicació	126.484,75		126.484,75	
23312	Continguts Digitals	39.150,25		39.150,25	
23307	Continguts Digitals	87.811,42		87.811,42	
23308	Manteniment i Neteges	75.922,17		75.922,17	
23309	Seguretat	158.059,47		158.059,47	
23303	Manteniment i Neteges	170.653,50		170.653,50	
23302	Gestió de públics	148.322,64		148.322,64	
23301	Restauració	238.067,60		238.067,60	
	Conservació				
	Registre				

Informació financera

El resultat de l'exercici per al 2018 és de 198.803,96 €.

Compte de resultats

	Notes de la memòria	Exercici 2018	Exercici 2017
A) Operacions continuades			
1. Ingressos per les activitats	12	8.458.901,15 €	8.612.551,31 €
a) Vendes		38.475,92 €	40.461,44 €
b) Prestacions de servei		7.983.991,42 €	8.087.089,87 €
e) Subvencions oficials a les activitats	10	436.433,81 €	485.000,00 €
2. Ajuts concedits i altres despeses		0,00 €	(1.100,00 €)
a) Ajuts concedits		0,00 €	(1.100,00 €)
5. Aprovisionaments		32.627,43 €	(11.689,94 €)
b) Consum de primeres matèries i altres		32.627,43 €	(11.689,94 €)
6. Altres ingressos de les activitats	12	923.205,23 €	964.380,26 €
c) Ingressos accessoris i altres de gestió		923.205,23 €	964.380,26 €
7. Despeses de personal	12	(1.489.024,33 €)	(1.571.564,99 €)
a) Sous, salaris i assimilats		(1.190.175,75 €)	(1.257.204,96 €)
b) Càrregues socials		(298.848,58 €)	(314.360,03 €)
8. Altres despeses d'explotació	12	(7.655.105,84 €)	(7.815.447,27 €)
a) Serveis exteriors		(7.592.089,73 €)	(7.781.257,18 €)
a2) Arrendaments i cànons		(135.590,63 €)	(155.691,53 €)
a3) Reparacions i conservació		(480.920,96 €)	(425.276,23 €)
a4) Serveis professionals independents		(658.274,57 €)	(602.761,14 €)
a5) Transports		(471.787,65 €)	(696.432,57 €)
a6) Primes d'assegurances		(240.013,69 €)	(284.171,55 €)
a7) Serveis bancaris		(83.490,95 €)	(78.010,72 €)
a8) Publicitat, propaganda, relac. públiques		(184.017,37 €)	(309.082,91 €)
a9) Subministraments		(381.930,61 €)	(353.585,07 €)
a10) Altres serveis		(4.956.063,30 €)	(4.876.245,46 €)
b) Tributs		(63.016,11 €)	(34.190,09 €)
9. Amortització de l'immobilitzat	5	(1.211.212,71 €)	(1.155.534,88 €)
10. Subvencions, donacions i llegats traspassats al resultat	10	1.162.196,43 €	1.120.879,19 €
13. Altres resultats		(6.976,71 €)	(8.205,50 €)
A. I) Resultat d'explotació		198.803,96	134.268,18 €
14. Ingressos financers		0,00 €	1.826,11 €
b) De valors negociables i altres instruments financers		0,00 €	1.826,11 €
b2) En tercers		0,00 €	1.826,11 €
17. Diferències de canvi		0,00 €	(322,83 €)
A. II) Resultat financer		0,00 €	1.503,28 €
A. III) Resultat abans d'impostos		198.803,96 €	135.771,46 €
A. IV) Resultat de l'exercici		198.803,96 €	135.771,46 €

Tertúlies gastroartístiques: En femení, Restaurant 7, a càrrec de Carme Rusalleda, restauradora, Ada Parellada, restauradora, Pilar Talavera, artista, i Àngels Margarit, ballarina i coreògrafa, 5 de juny del 2018.

Museu Picasso, Barcelona. Dani Rovira, 2018

Àgape Insípido a càrrec de Vera Livia García, 11 de juliol del 2018. Museu Picasso, Barcelona. 2018

La cuina de Picasso

Activitats organitzades en el marc de l'exposició

El 2018 en imatges

Activitat educativa *En família*. *Plat a taula*, 16 de juny del 2018. Museu Picasso, Barcelona. Oriol Clavera

Visita a l'exposició *La cuina de Picasso* per a discapacitats visuals a càrrec de Ferran Adrià, 4 de juliol del 2018. Museu Picasso, Barcelona. Catherine Gómez

Picasso descobreix París

13 de setembre del 2018 a 20 de gener del 2019

Inauguració de l'exposició amb Emmanuel Guigon, director del Museu Picasso de Barcelona, Laurent Le Bon, president del Musée national Picasso-Paris, Sylvie Patry, directora de col·leccions del Musée d'Orsay, i Malén Gual, conservadora del Museu Picasso de Barcelona. Museu Picasso, Barcelona, 2018

Museu Picasso, Barcelona, 2018

Museu Picasso, Barcelona, 2018

"Big Draw BCN 2018. Barcelona dibuixa!"
29 d'octubre del 2018

Big Draw Barcelona Dibuixa

28/10/2018
11-19h

MAR
IZ

DIBUÏXOS
VOLH

BCN
cat/bigdraw

Feedback Time

«M'he anat enamorant de Picasso perquè compartim el paradigma obsessiu de reinvenció que teníem a El Bulli.»

Ferran Adrià, diari *El País*, 25 de juliol de 2018

«L'exposició és una petita joia, i està feta per al públic de Barcelona.»

Emmanuel Guigon a l'entorn de l'exposició *Picasso descobreix París*. Diari *Ara*, 3 de novembre de 2018

«Servirà per trencar els tòpics de que el tracte de Picasso no era correcte perquè s'aprecia, a mesura que ambdós es fan grans, que la relació és d'igual a igual.»

Margarida Cortadella, comissària de l'exposició *Sabartés per Picasso per Sabartés*. Diari *El País*, 22 de novembre de 2018

«La relació entre Picasso i la cuina no havia estat mai tractada, només en un article fa més de vint anys i res més. La iniciativa no és en absolut estranya, absurda, aberrant, ja que la cuina és un subtil factor revelador de les arts de Picasso»

Emmanuel Guigon parla de l'exposició *La cuina de Picasso* durant la conferència *Los dioses en la cocina*, impartida al Círculo de Bellas Artes de Madrid el 26 de novembre de 2018

I per al 2019...

Al museu seguim treballant per enriquir les mirades sobre Picasso, obrir-nos a la ciutat i al món sencer, amb propostes expositives innovadores i adequant el nostre espai amb millores significatives.

2019 serà l'any en què es donarà un impuls significatiu a la rehabilitació dels palaus

Restaurarem dues peces clau

Exposició *Picasso, la mirada del fotògraf*

Farem 48 tallers gratuïts al Barcelona Dibuixa

Ens aproximarem al Picasso més poètic amb les mostres *Picasso, Eluard. Una amistat sublim* i *Picasso poeta*

Preparem el nou recurs educatiu *La maleta de Picasso*

Posarem en diàleg la col·lecció permanent amb l'art contemporani a l'exposició *En el nom del pare* i les activitats organitzades

Preparem la nova interfície *El Museu Picasso, 50 anys a Barcelona*

Dades financeres

Pressupost d'ingressos Fundació Museu Picasso de Barcelona 2018

Resum per Conceptes

Progr.	Econ.	Concepte	Pressupost 2017	Pressupost 2018 Import previst	%
33300	36000	Venda Articles (Botiga Museu)	35.300,00 €	37.070,00 €	
33300	39000	Venda Entrades	6.325.000,00 €	7.622.000,00 €	
33300	39001	Exposicions Temporals	170.000,00 €	188.950,00 €	
33300	39002	Servei d'Audioguies	1.152.530,00 €	1.600.000,00 €	
33300	39003	Servei de Radioguies	32.120,00 €	35.332,00 €	
33300	39004	Serveis Educatius i Activitats Culturals	56.400,00 €	62.040,00 €	
33300	39005	Sessions Privades visita Museu	97.350,00 €	97.350,00 €	
33300	39900	Repercussió de costos		30.000,00 €	
33300	39006	Serveis Extraordinaris		6.000,00 €	
Total cap. 3. Ingressos corrents			7.868.700,00 €	9.678.742,00 €	81,17 %
33300	46200	Transferència corrent ICUB - MP	400.000,00 €	400.000,00 €	
Total cap. 4. Transferències corrents			400.000,00 €	400.000,00 €	3,35 %
33300	52000	Ingressos Financers	1.150,00 €	1.150,00 €	
33300	54900	Cessió ús temporal espais	49.800,00 €	54.780,00 €	
33300	55000	Altres Concessions Administratives (Cànon Botiga)	750.000,00 €	841.000,00 €	
33300	55001	Altres Concessions Administratives (Cànon Cafè)	1.000,00 €	1.000,00 €	
33300	59900	Cessió ús temporal imatges	15.100,00 €	7.550,00 €	
33300	59901	Exposicions Itinerants		0,00 €	
Cap. 5. Ingressos Patrimonials			817.050,00 €	905.480,00 €	7,59 %
33300	76200	Transferència de capital ICUB - MP	242.000,00 €	610.000,00 €	
33300	76200	Transferència de capital Aj. Bcn	100.000,00 €		
33300	77000	Mecenatge	100.000,00 €	200.000,00 €	
Cap. 7. Transferències de capital			442.000 €	810.000,00 €	6,79 %
Resultat d'exercicis anteriors			580.000 €	130.000 €	1,09 %
TOTAL INGRESSOS			10.107.750 €	11.924.222 €	100 %
Ingressos corrents			9.085.750,00 €	10.984.222,00 €	120,90 %

Pressupost de despeses de la Fundació Museu Picasso de Barcelona 2018
Per Programes de despesa i econòmiques

Programa	Descripció
	Despesa de personal
33300	Administració
33301	Restauració
33302	Conservació
33303	Registre
33304	Publicacions
33305	Comunicació
33306	Centre de Coneixement i Recerca
33307	Manteniment
33308	Seguretat
33309	Gestió de públics
33310	Activitats
33311	Serveis Educatius
33312	Continguts Digitals
33332	Exposició Temporal <i>El taller compartit. Picasso, Fín, Vilató, Xavier</i>
33334	Exposició temporal <i>Arthur Cravan. Maintenant?</i>
33335	Exposició temporal <i>1917. Picasso a Barcelona</i>
33338	Exposició temporal <i>La Cuina de Picasso</i>
33340	Exposició temporal <i>Sabartés per Picasso per Sabartés</i>
33341	Exposició temporal <i>Palo Picasso i els editors Gustavo Gili. Treball i amistat</i>
33342	Despeses nova exposició permanent
	Despeses bancàries
	INVERSIONS
TOTAL PRESSUPOST DESPESES	

11.924.222,00 €

La complicitat entre l'art
i la vida: l'obra de Sabartés

Annexos de dades

Préstecs de la Fundació Museu Picasso de Barcelona 2018

Total d'obres prestades

135	obres
76	fotografies
8	documents/publicacions

Préstecs d'obres per països

Espanya	34
Catalunya	5, dels quals 4 a Barcelona, i 1 a Girona
França	92
Itàlia	1
Alemanya	1
Portugal	1
Dinamarca	6

Préstec de fotografies per països

Espanya	66
França	10

Préstec de documents/publicacions per països

França	8
--------	---

Títol exposició	Lloc	Dates	Obres prestades
<i>Pablo Picasso. A World of Ceramics</i>	Louisiana Museum of Modern Art, Humlebaek (Dinamarca)	1/2/2018 - 27/5/2018	6
<i>Y Fellini soñó con Picasso</i>	Museo Picasso Málaga, Màlaga (Espanya)	13/2/2018 - 13/5/2018	2
<i>Picasso y el museo</i>	Círculo de Bellas Artes de Madrid, Madrid (Espanya)	14/2/2018 - 16/5/2018	2
<i>Picasso, voyages imaginaires</i>	Centre de la Vieille Charité, Marsella (França)	16/2/2018 - 24/6/2018	1
<i>Voyages imaginaires. Picasso et les Ballets Russes, entre Italie et Espagne</i>	MuCEM. Musée des civilisations de l'Europe & de la Méditerranée, Marsella (França)	16/2/2018 - 25/6/2018	1
<i>Black & White. Von Dürer bis Eliasson</i>	Museum Kunstpalast, Düsseldorf (Alemanya)	21/3/2018 - 15/7/2018	1
<i>Mediterráneo. Una Arcadia reinventada. De Sorolla a Picasso</i>	Museo Carmen Thyssen Málaga, Màlaga (Espanya)	22/3/2018 - 9/9/2018	1
<i>Picasso por Duncan. La mirada cómplice. Obras de la Colección del Museu Picasso de Barcelona. Azul, el color del Modernismo</i>	Museo Picasso-Colección Eugenio Arias, Buitrago del Lozoya (Espanya)	10/5/2018 - 22/7/2018	66 FOTOGRAFIES
<i>Intercanvi amb motiu de l'exposició La cuina de Picasso</i>	Museo Picasso Málaga, Màlaga (Espanya)	24/5/2018 - 30/9/2018	1
<i>Guinovart. Referents vitals</i>	Museu d'Art de Girona, Girona (Espanya)	2/6/2018 - 30/9/2018	1
<i>Picasso Picabia. La peinture au défi</i>	Musée Granet, Ais de Provença (França)	9/6/2018 - 23/9/2018	2
<i>Picasso - Donner à voir</i>	Musée Fabre, Montpellier (França)	16/6/2018 - 23/9/2018	4
<i>Godard - Picasso: collage(s)</i>	Abbaye de Montmajour, Arle (França)	2/7/2018 - 23/9/2018	1
<i>Gala Salvador Dalí. Una habitació pròpia a Púbol</i>	Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC)	5/7/2018 - 14/10/2018	1
<i>Faune fais-moi peur! Images du faune de l'Antiquité à Picasso</i>	Musée de Lodève, Lodève (França)	7/7/2018 - 7/10/2018	2
<i>Picasso. Chefs-d'oeuvre !</i>	Musée national Picasso-Paris, París (França)	4/9/2018 - 13/1/2019	8 + 2 FOTOGRAFIES + 4 DOCUMENTS
<i>Picasso. Bleu et rose</i>	Musée d'Orsay, París (França)	18/9/2018 - 6/1/2019	49 + 1 FOTOGRAFIA + 4 DOCUMENTS
<i>El sur de Picasso. Referencias andaluzas</i>	Museo Picasso Málaga, Màlaga (Espanya)	8/10/2018 - 3/2/2019	6
<i>Redescubriendo el Mediterráneo</i>	Fundación MAPFRE, Madrid (Espanya)	10/10/2018 - 13/1/2019	1
<i>Picasso - Picabia. La pintura en qüestió</i>	Fundación MAPFRE, Barcelona (Espanya)	11/10/2018 - 13/1/2019	2
<i>Picasso e il Mito</i>	Palazzo Reale, Milà (Itàlia)	18/10/2018 - 17/2/2019	1
	Centro Fundación Unicaja de Sevilla, Sevilla (Espanya)		1

Títol exposició	Lloc	Dates	Obres prestades
<i>Pedro Costa: Companhia</i>	Fundação de Serralves, Museu de Arte , Contemporânea, Porto (Portugal)	19/10/2018 - 27/01/2019	1
<i>Picasso: L'Homme au mouton</i>	Musée d'Art et d'Industrie André Diligent, Roubaix (França)	20/10/2018 - 20/1/2019	1
<i>Lee Miller i el Surrealisme a la Gran Bretanya</i>	Fundació Joan Miró, Barcelona (Espanya)	15/11/2019 - 19/1/2020	1
<i>Strasbourg Evénements</i>	Palais des Congrès, Estrasburg (França)	29/10/2018 - 20/1/2019	23 + 7 FOTOGRAFIES
<i>Museo del Prado 1819 - 2019. Un lugar de memoria</i>	Museo Nacional del Prado, Madrid (Espanya)	19/11/2018 - 10/3/2019	2
<i>Picasso, pintor de grabados. El aguatinta</i>	Fundación Picasso, Museo Casa Natal, Màlaga (Espanya)	29/11/2018 - 3/2/2019	14

Al 2018 el Museu Picasso ha prestat un total de 135 obres, 76 fotografies i 8 documents

Ágape Insípido a càrrec de Vera Livia García. Barcelona, 11 de juliol del 2018. Museu Picasso, Barcelona

El museu de l'artista afronta el final de la restauració de 'Ciència i caritat', mite del despertar del geni: li ha restituit l'estabilitat, la lluminositat i inclús la signatura

Picasso s'ha curat

Maria Palau
BARCELONA

Ciència i caritat, la pintura més important que va crear Picasso en la seva joventut i que de vell va regalar a Barcelona, feia la mateixa cara demacrada que la dona que surt a la gran tela abatuda al llit. La seva malaltia era de les que més neguitegen els professionals que tenen cura de les obres deteriorades: la capa pictòrica estava molt aixecada, i això és sinònim de desprendiments. La cap del departament de restauració i conservació preventiva del Museu Picasso, Reyes Jiménez, no li treia els ulls de sobre. Estava permanentment controlada, però calia treure-la de la zona de perill. I així s'ha fet.

La restauració de la peça, que es va iniciar a la tardor, ha entrat en la fase final. Queden els últims retocs de color que Jiménez i la també restauradora Sònia Berrocal estan duent a terme a la mateixa sala on s'exposa. Pràcticament tota l'operació de rescat s'ha fet davant del públic, que ha pogut veure el que mai pot veure: els cirurgians de l'art en acció. Només es va despenjar i es va portar al taller per fer la intervenció més delicada, la que li havia de retornar l'estabilitat perduda: la fixació de la pel·lícula de pintura.

El procés ha tingut molts moments emocionants, però un dels més intensos ha estat el ressorgiment de la firma del pintor, que estava tapada per la brutícia i els vernissos esgrogueïts. El menut geni (tenia quinze anys) va signar com a P. Ruiz Picasso aquest llenç magna que va crear en el seu primer taller d'artista, un pis del carrer de la Plata. Timid no era el nano, no: el conjunt de lletres fa a la vora de 30 centímetres. L'única que les expertes no han pogut recuperar és la R. Bona metàfora, perquè Picasso l'acabaria trinxant per complet, la influència

acadèmica del pare. Però totes les altres, de lletres, es lleixen perfectament. Una grafòloga n'ha fet un estudi per escodrinyar la seva personalitat. Es presentarà aviat. I serà sucós.

Un quadre múltiple

De moment parla per ell el seu art. I és que gràcies a la restauració, precedida per una recerca que es va activar el 2008, han aflorat elements nous que ajuden a entendre millor la creació de l'obra. Un de fonamental: que Picasso va atacar directament la pintura sense cap dibuix de base. Es va servir, això sí, d'unes tauletes que van més enllà d'un simple treball preparatori. "Serien el que en el món del gravat s'anomena proves d'estat", indica Jiménez. És a dir, són models de tots els quadres que es va imaginar Picasso. Que es va imaginar i que va traslladar successivament a la tela. *Ciència i caritat* no és una sinó moltes pintures sobrepesades.

Recordem l'escena: la

Sònia Berrocal i Reyes Jiménez, ultimant la restauració. I la firma de Picasso ■ JOSEP LOSADA

dona convalescent rep atenció d'un metge i d'una monja que du un nen al coll. En una de les tauletes, l'infant apareix despul·lat i a baixa alçada del cos de la religiosa. Les restauradores han trobat en les entranyes del quadre aquesta versió primitiva que Picasso acabaria descartant per un altre nadó vestit i enlairat. De la mateixa manera que en un primer estadi va pintar un llençol blanc al llit de la malalta i

després li va posar una manta a sobre. A la pintura hi ha molt més del que veuen els nostres ulls. I les parts invisibles les custodien aquests falsos esbossos. N'hi ha nou, de minúscules variacions, que Jiménez i el seu equip han pogut ordenar cronològicament: sis es conserven al Museu Picasso de Barcelona; una al Museu Picasso de París; una la posseeix la família, i una altra, la més propera a la gegana

tina obra, està perduda.

Tot plegat els ha fet arribar a una altra conclusió: que és "impossible" que Picasso engendrés aquesta aventura artística en dues setmanes, com s'ha dit sempre. Massa pintura que vol el seu temps per assecar-se. Les restauradores pensen que l'artista va començar a treballar-la la tardor del 1896 i la va acabar el març del 1897. Aquell mateix any la va presentar a l'Exposició

General de Bellas Artes de Madrid, on va obtenir una de les 125 mencions honorífiques. D'aquí se'n va anar a un altre concurs, a Màlaga, on es quedaria a casa d'un tiet seu. El 1918 la família se la va emportar a la seva residència del passeig de Gràcia. La tenien clavada a la paret, sense bastidor, com si fos un tapis. La pintura va patir durant anys, fins que el 1970 Picasso la va donar al museu barceloní, que la va restaurar a corre-cuita i amb criteris i materials invasius que avui estan totalment superats.

Cap a París

Avui restaurar significa respectar els valors originals de l'obra d'art. Prohibit inventar-se res. *Ciència i caritat* ja està sanada. I salta a la vista que ha recuperat la seva lluminositat. Els retocs de color es fan amb aquarel·la, i no pas amb oli. Tot el que no va sortir de la mà del pintor s'ha de poder distingir (a la llum ultraviolada no queden dubtes) i ha de ser reversible, subratllen les restauradores. "Cada mil·límetre de pintura que no és seva està documentat", insisteixen.

D'aquí a un mes s'emmarcarà i les professionals que l'han salvat desapareixeran de la sala. La quietud durarà poc. A finals d'agost viatjarà al Museu Picasso de París com l'estrella de la mostra *Chefs-d'oeuvre*, que s'obrirà el 4 de setembre. Es transportarà dins d'una caixa especial per tal que no sofreixi gens ni mica. Serà el segon cop que s'autoritza la seva sortida: el primer va ser el 1980 al Moma de Nova York.

I què passarà amb la immensa paret que quedarà buida fins al 13 de gener, la data de finalització de l'exposició de París? Els responsables de la institució del carrer Montcada guarden en secret la proposta que tenen pensada. Hi programen una altra visita la setmana del 20 d'agost i la descobriran. ■

L'appétit insatiable de l'ogre Picasso

EXPOSITIONS À Barcelone, le Museu Picasso s'intéresse pour la première fois à l'aspect culinaire de l'œuvre du Minotaure. Et le Museu nacional d'art de Catalunya met en lumière la muse de Salvador Dali.

La cuisine de Picasso? Ce pourrait être sa jeunesse d'artiste à la veille du nouveau siècle dans les bars populaires de Barcelone, ville qui resta chère à son cœur d'Andalous (il croque le gérant de la taverne Els Quatre Gats, *Pere Romeu*, en 1900, en un trait d'encre et deux couleurs). Ce pourrait être juste un thème de peinture, comme la nature morte, ses fruits, cruches et compotiers qui posent en personnages. Ce pourrait être une antithèse, un chambardement pictural telle l'icongraphie du cubisme né dans le bistrot et la cuisine (*Le Verre d'absinthe*, bronze peint de 1914 avec sa petite cuiller en argent). Ce pourrait être un geste d'artiste, comme cette sole que le peintre mange proprement, jusqu'à faire briller les arêtes qu'il imprime aussitôt dans la terre crue de la future céramique, à Cannes le 16 avril 1957, devant l'objectif d'un photoreporter de guerre américain (ce plat, *Tauromachie et squelette de poisson*, entra au Museu Picasso par la donation Jacqueline Picasso en 1982, les tirages, modernes, avec la Donation David Douglas Duncan en 2013).

Deux palais et dix salles

Ce pourrait être la réalité, comme la di-sette déchirante de la période bleue, l'absence de nourriture pendant la guerre à Paris (*La Cuisine*, superbe grisaille de novembre 1948) ou le rêve d'un banquet pendant ces mêmes années noires. Ce pourrait être la vie

Picasso nettoyant une arête de sole pour réaliser le plat en céramique *Tauromachie et squelette de poisson*, en avril 1957, à Cannes.

narquoise d'un joueur-né aux mains en petits pains vus par Robert Doisneau à Vallauris en 1952. Ou le goût insistant des mots qui la traduisent avec gourmandise dans *La Peinture à l'estomac* (à lire, le bel essai de Marie-Laure Bernadac).

«La cuisine de Picasso», c'est cet art de tout prendre, de tout transformer, de tout faire sien, jusqu'aux ustensiles

de cuisine qui deviennent sculptures (de la *Tête de femme* en passoire, 1929-1930, à la *Figure avec visage en louche* concave et bras en crochets de pêcheurs, 1935). Le Museu Picasso de Barcelone consacre deux palais (le palais Finestres et le palais Meca) et dix salles à ce «roman populaire» pour emporter le visiteur. Ce royaume mi-comestible, mi-spirituel est bien campé en

180 peintures, gravures, sculptures et dessins que complète une foule de documents et de photographies, soit près de 400 œuvres (et un poème de Prévert sur une pomme peinte par Picasso, généralement lu par Yves Montand!).

«Une exposition sur la cuisine de Picasso? Pourquoi pas?», prévient d'emblée Emmanuel Guigon, directeur du Museu Picasso depuis juin 2016 et

l'un des trois commissaires de cette exposition savante qui fait parler d'elle jusqu'à Budapest et en Irlande. Les amateurs ont leur compte de chefs-d'œuvre (*Pomme cubiste*, sculpture en plâtre de l'automne-hiver 1909, *Fleur en pain et en papier*, 1941), le grand public sa leçon de choses simples, souvent ironiques (une *Setche* presque enfantine, crayon et papier découpé vers 1914). «L'acte même de se nourrir et de digérer est une métaphore pour un créateur. À travers le comestible et même l'immangeable, il y a une posture joyeuse d'engloutir le monde. Picasso possède ce goût du monde et du concret jusqu'à réellement y mordre: "Je n'en peux plus de ce miracle qui est de ne rien savoir dans ce monde et de n'avoir rien appris qu'à aimer les choses et à les manger vivantes"», cite le docteur en histoire de l'art, tout en verve et en savoir original. Ce spécialiste des avant-gardes du XXe siècle, du surréalisme et de l'art espagnol a été chercheur à la Casa de Velazquez à Madrid, puis conservateur en chef de l'Institut valencien d'art moderne à Valence de 1995 à 2001. Il est ici comme un poisson dans l'eau.

Scène culturelle en toile de fond

Dans son *Picasso, portrait intime* paru chez Albin Michel en 2013, le fils de Maya et petit-fils du Minotaure Olivier Widmaier Picasso le disait frugal, buvant à peine, peu porté sur les débordements de table. Les innombrables photos qui le montrent torse nu à un âge avancé tendent à prouver que le Minotaure surveillait sa ligne et gardait ses excès pour d'autres domaines, peinture comprise. Comme au Musée Picasso de Paris, qui aime puiser dans les archives, voici le contenu du panier de courses de Picasso, à travers ses factures gardées comme des reliques. Elles montrent qu'il garde le goût des choses simples, des bons produits, dirait-on aujourd'hui. Quelques exceptions: fole gras, anguilles fumées. Beaucoup de légumes, de fruits, de la gelée royale. Quatre œufs et du lait, chaque jour. Et de l'eau minérale en grande quantité.

On le comprendra, «La cuisine de Picasso» sort très vite de l'assiette pour parler d'art, de scène culturelle: la taverne Els Quatre Gats de la rue Montsio à Barcelone pour laquelle il dessine menus et l'affiche du plat du jour. D'amitiés, surtout viriles: à la mort en 1968 de son cher Jaime Sabartés, le poète catalan devenu son secrétaire particulier, Picasso décide de donner toutes ses études des *Ménines* à Barcelone dont c'est aujourd'hui le trésor. De rejets à peine déguisés: le franquisme retranscrit en mets dégoûtants et en bile noire. D'aventures à tous les âges de sa longue vie: la céramique si appétissante avec Madoura à Vallauris, les recettes chimiques de la gravure. Le parcours est copieux. Un second service n'est pas interdit. ■

«La cuisine de Picasso», Museu Picasso de Barcelone, jusqu'au 30 septembre. Catalogue en quatre langues, coédition Museu Picasso et La Fabrica, 39 €. www.museupicasso.bcn.cat

Article a *Le Figaro* (6 d'agost del 2018) sobre l'exposició *La cuina de Picasso*.

Picasso: “Estimat Sabartés”

Surten a la llum 600 cartes del pintor al seu secretari i el fons Gustavo Gili

JOSEP PLAYÀ MASET
Barcelona

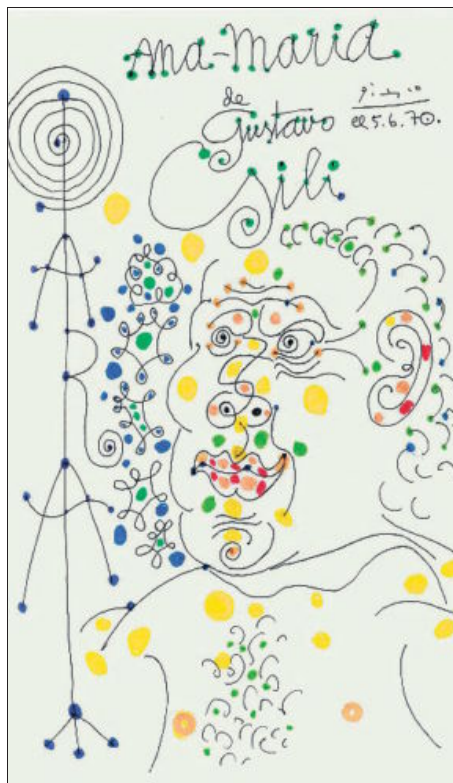
Jaume Sabartés, biògraf i secretari personal de Pablo Picasso, va decidir abans de morir que les 600 cartes que el pintor li havia enviat entre el 1927 i el 1967 s'havien de quedar a Barcelona. Però les va fer arribar a Picasso, que li va posar com a condició firmada davant notari que les cartes no es podrien obrir fins passats 50 anys. Ara, complet aquest període de silenci, una selecció d'un centenar d'aquestes missives es pot veure per primera vegada a l'exposició *Sabartés per Picasso* al Museu Picasso de Barcelona (oberta fins al 24 de febrer).

Les cartes es presenten amb una selecció de retrats de Sabartés per Picasso i altres dibuixos i documents, alguns d'adquirits el 2008 pel museu a Pilar Solano, la dona que va cuidar Sabartés els últims anys. Es tracta d'una exposició (comissariada per Margarida Cortadella) que té més de documental que

Sabartés va escriure més de mil cartes a Picasso (avui al seu museu de París) i en va rebre 600 del pintor

de pictòrica i que es completa amb una altra, *Pablo Picasso i els editors Gustavo Gili. Treball i amistat* (comissariada per Claustre Rafart), que també presenta per primera vegada una gran part dels fons Anna Maria Torra i Gustavo Gili. Esteve adquirint pel museu el 2014. Aquest fons permet aprofundir en la relació de Picasso amb Barcelona i amb el món editorial: s'exposen les sèries de gravats sobre *Tauromàquia* i *L'enterrament del comte d'Orgaz*. L'exposició mostra una peça curiosa: un rellotge d'or que Gustavo Gili va regalar a Picasso de part de Pepe Illo. El que havia passava havia estat que Picasso durant una corrida de toros a Arles en un arravatament d'eufòria va llançar al torero el rellotge de Jacqueline. Gili el va voler compensar, i Picasso li va correspondre amb un carnet d'apunts que en una de les pàgines tenia dibuixat un rellotge. Es tracta d'un carnet que també s'exposa ara.

Les cartes de Picasso a Sabartés (i les més de mil de Sabartés al pintor que es conserven al museu Picasso de París) no suposen cap revelació extraordinària malgrat l'hermetisme decretat, però revelen la intensa relació entre els dos personatges. Les cartes de Picasso són petites creacions que comencen amb el mateix sobre. De vegades s'escriuen gairebé en clau, sobretot si es

SUCCESSIÓ PABLO PICASSO, VEGAP, MADRID, 2018

Dedicatòries
Dibuix a la guarda del llibre *El entierro del conde de Orgaz* i foto de Picasso

(1958), retocada per ell mateix, amb Anna Maria Torra a l'esquerra i Madeleine Lacourrière

tracta de comentaris sobre amics o polítics, com si sabessin que algun dia es podrien llegir. A l'exposició també es mostra la col·lecció de *pin-ups* enviats per Picasso a Sabartés amb frases humorístiques. Una d'aquestes missives consistia en el retall d'un anunci de cotxets infantils Vedette publicat a *La Vanguardia* i Garbo, el 1962, en què es veia una dona jove amb una nena despullada a coll. Picasso va dibuixar sobre la cara de la nena unes ulleres enormes, li va posar una gorra, com si es tractés de Sabartés, li va retocar els llavis en posició de petó i hi va afegir la frase: “Ya está otra vez”. Se sabia que la dona era Teresa Gimpera, però ara s'ha conegut la identitat de la nena, Maria José Ballesteros.

Sabartés era objecte de bromes per Picasso, que el presentava com a protagonista d'aventures eròtiques que tenien poc a veure amb la realitat. Sobre una postal d'una noia amb banyador hi va escriure: “Historias de tre(m)pa i fer riure [sic] / ja veus que ens recordem de ti i dels teus gustos”. En una altra li va dir: “Aquí està la que tu queres, la mujer loca de tus noches barcelonesas”. I els últims anys li va dedicar diversos dibuixos i gravats en què el presentava com un sátir que fantasiejava amb les seves veïnes.

Tot i que les cartes estan gairebé sempre escrites en castellà, sovint hi barrejaven frases en català. Els primers anys, Sabartés li escriu alguna carta en català, amb l'encapçalament “Estimat Pauet”. La resposta de Picasso: “Mon cher Jaumet”.

Sabartés sempre responia a totes les cartes, i fins i tot era més prolix. De fet, la seva professió va ser la de periodista, ja que va col·laborar en nombrosos diaris. De vegades en un mateix dia li podia escriure tres cartes. Una vegada que feia temps que no n'hi arribava cap a Picasso, aquest últim li va escriure només per preguntar: “Amigo Sabartés, ¿qué te pasa que no escribes?”. Sabartés, que tenia fama de ser un home seriós i recte, sempre era molt correcte en les cartes i encaixava les bromes del seu amic. Una vegada en què Picasso li esmentava la seva suposada activitat sexual, Sabartés li va respondre: “A la pija triste ni el diablo la endereza”.

L'última part de l'exposició explica el paper clau de Sabartés en la gestació del Museu Picasso de Barcelona, un projecte difícil atès el posicionament de Picasso contra Franco. De fet, quan s'obre el museu, el 1963, es presenta oficialment com a “col·lecció Sabartés”. I ara es mostra un document de l'Ajuntament, presidit per Porcillos, en què es demanava de cara a la inauguració de limitar les invincions: “Se trata de un acto al que no debe darse otra trascendencia que la derivada de su carácter especializado”.

Amagades 50 anys

L'historiador Josep Selva va traslladar el maig del 1968 les 600 cartes de Picasso a Sabartés des de la Costa Brava fins a Barcelona. Anaven en una capsula lligada amb un cinturó i van ser dipositades al Museu d'Art Modern. No es podien obrir fins passats 50 anys, segons condició imposada per Picasso. Es van guardar amb cura i es van netejar, però s'han mantingut en secret fins avui.

Retrat o caricatura. Jaume Sabartés, amb gorgera i barret (1939) és el títol d'aquest oli de Picasso que destaca les ulleres de miop

Article a *La Vanguardia* (22 de novembre del 2018) sobre les exposicions *Sabartés per Picasso* per Sabartés i *Pablo Picasso i els editors Gustavo Gili. Treball i amistat*.

Director

Emmanuel Guigon

Gerent

Maria Vilasó

**Conservadora de pintura,
dibuix, escultura i ceràmica**

Malén Gual

Conservadora d'obra gràfica

Claustre Rafart i Planas

**Conservació preventiva
i restauració**

Reyes Jiménez

Anna Vélez

Registre

Anna Fàbregas

Anna Rodríguez

Anna Anglès

**Centre de Coneixement
i Recerca**

Sílvia Domènech

Margarida Cortadella

Raquel Revuelta

Servei educatiu i activitats

Anna Guarro

Maria Alcover

Mercè García

Vanesa Rojas

Web

Mireia Llorella

Exposicions

Mariona Tió

Prensa i comunicació

Anna Bru de Sala

Montse Salvadó

Secretaria de direcció

Esther Calvo

Seguretat

F. Xavier Vilaró

Manteniment

Yolanda Granel

Gestió de públics

Deirdre Haughey

Administració

Maite Carol

Mireia Cuevas

Cristina Junquera

Ángel Díaz

Contractació

Sílvia Roquet

Vanesa Figueres

**Memòria 2018. Fundació Museu
Picasso de Barcelona**

Edició i textos

Fundació Museu Picasso de Barcelona
Anna Cabeza

Disseny gràfic

Júlia Azcunze

Excepte en els casos específicament previstos per la Llei, qualsevol reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquest document i les imatges que hi apareixen només pot ser realitzada amb l'autorització dels titulars dels drets que s'indiquen en els crèdits.

© de les reproduccions de les obres de Pablo Picasso:
Successió Pablo Picasso, VEGAP, Madrid, 2019

Museu Picasso
Montcada, 15-23
Barcelona 08003
(34) 93 256 30 00

www.museupicasso.bcn.cat
www.blogmuseupicassobcn.org

